

Leto XII.
Ljubljana,
10. oktobra 1962
Štev. 16

tribuna

LIST ZVEZE ŠTUDENTOV LJUBLJANSKE UNIVERZE

V
tej
številki:

Štipendija in
tele-štipendija

Informacije
za novince

Miro Cerar piše
za tribuno

Vse pozdrave, vse želje tebi,
NAŠA ALMA MATER!

Ob začetku novega študijskega leta pozdravljam vse mlade tovarišice in tovariše, ki so se vpisali na fakultete naše univerze, da bi ob pridobivanju znanja razvijali svoje sposobnosti in se pripravljali za kasnejše samostojno življenje in delo, na izvrševanje odgovornih nalog v zapletenih okoliščinah sodobnega življenja. Prav posebej velja moj pozdrav novincem, ki letos prvič stopajo na tla naše almae matris, polni mladostne vnceme, nad in velikih pričakovanj. Predvsem tem začetnikom na poti strokovnega izobraževanja želim ob tej priliki nasloviti nekaj misli, ki bi jim utegnile pomagati, ko stopajo v novo življenje.

Predvsem upam, da so si novinci, da si je vsaj velika večina njih izbrala tisto študijsko panogo, do katere čuti notranje nagnjenje, veselje in sposobnost, ker je to eden od prvih pogojev za uspešno študiranje, za osebno zadovoljstvo in za kasnejše uspešno strokovno in družbeno delo. Če je temu tako, potem ne bo težko takoj začeti z rednim delom, brez odlašanja in zamujanja časa, kar se le prerado dogaja v študentskem življenju. Reforma univerzitetnega študija, ki je zajela tudi našo univerzo, je vanj prinesla mnogo novega, med drugim tudi vztrajno prizadevanje, da bi se študijska snov kar najbolj vskladila z družbenimi potrebami ter po obsegu in vsebini odmerila tako, da bi jo bilo mogoče obvladati v predvidenem času. Čeprav vemo, da v tem smislu še zdaleč ni opravljeno vse, smo vendarle prepričani, da so dani pogoji za uspešen študij brez odlašanja in zavlačevanja. Pri strokovnem študiju pa se nam prav posebno važno zdi to, da izbrano stroko vzljubimo, da se nam ob seznanjanju z njenimi problemi vzbudi občutek, da bomo morali tudi kasneje, ko bomo zapustili fakulteto, stalno izpopolnjevali svoje znanje in ga poglobljali z novimi dosežki.

Vendar sam strokovni študij, pa naj je še tako intenziven in poglobljen, ne more dati vseh pogojev za harmoničen razvoj mlade osebnosti, za osebno zadovoljstvo mladega človeka in njegovo ustrezno vključitev v družbeno delo. Se najmanj pa je ozka zaprtost v stroko in njene probleme združljiva z oblikovanjem osebnosti, kakršne so potrebne naši mladi socialistični družbi. Ta zahteva predvsem od izobraženca poleg ožjega strokovnega znanja tudi široko splošno izobrazbo, široko kulturno razgledanost, ki po navadi šele omogoča, da svoji strokovni dejavnosti najdemo pravo mesto v širšem okviru družbenega dela. Ljubljana nudi s svojimi številnimi kulturnimi ustanovami široke možnosti takega razvoja mlade osebnosti.

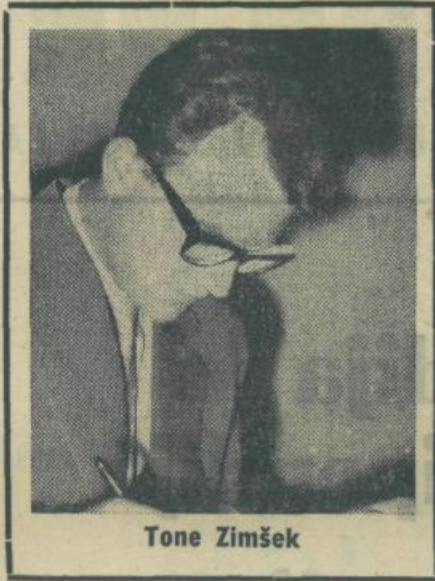
Poleg strokovne izobrazbe, poleg širše kulturne razgledanosti pa je vsakemu mlademu članu naše družbe, še prav posebej pa vsakemu mlademu izobražencu,

Nadaljevanje na zadnji strani

POZNATE HIŠO NA POLJANSKI CESTI 6?

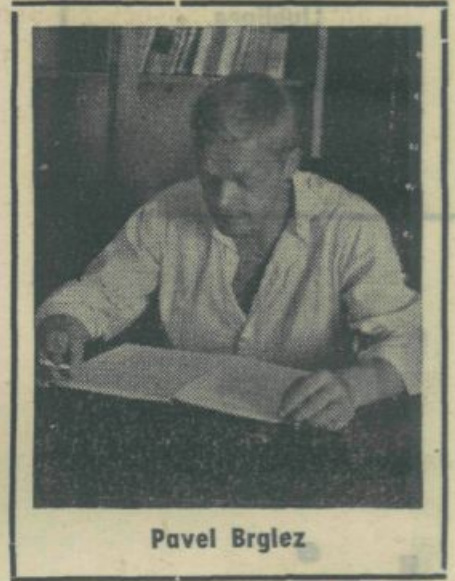
Milan Kučan

Tone Zimšek

Janez Kocijančič

Pavel Brglez

Poljanska 6. Vsakdo jo pozna. Reče se ji kar — UO. Ali kakorkoli drugače. To niti ni važno. Važno je edino to, da ima tam sedež Zveza študentov in vse njene stranske organizacije. Tu mislim predvsem na športno društvo Olimpija, akademsko planinsko društvo, študentski taborniški klub in druge. Danes vam bomo predstavili hišo in nekatere ljudi, ki delajo v njej. Ravno tako so študentje kot vi, pa posvetijo ves svoj prosti čas organizaciji, delu v njej. Prizadevajo si, da bi bila študentska organizacija res študentska, da bi študente predstavljala, postavljala delovne cilje in jih približevala. — Moramo priznati, da tem fantom nimamo kaj očitati.

Najprej vam bomo predstavili predsedstvo univerzitetnega odbora. Ali bolje — delo predsedstva. Storiili bomo to zato, da bomo predvsem novincem povedali, h komu se morajo obrniti, če bodo potrebovali. In če še ne vedo, da bodo vedeli, kaj je njihova organizacija.

MILAN KUČAN, predsednik študijske komisije: Reforma visokošolskega študija je danes sredi razvoja, je dejstvo, s katerim je treba računati... Študentska organizacija je kot eden najaktivnejših faktorjev spremljala reformni proces vse od njenih začetkov. Če hočemo danes to vlogo obdržati, kar je nujno, moramo preiti od načelnih diskusij na poglobljene razprave o vzrokih in odstranjevanju pomanjkljivosti in napak, ki nastajajo, in s tem pomagati reformi do polne afirmacije.

Kaj je pravzaprav reforma? Inverzija, usmeritve in stopenjski študij so njeni temeljni kamni, in bilo bi prav, da bi nam bili ti pojmi jasni... Nov način študija pomeni vsestransko angažiranje študenta. Gre za zelo občutno intenzifikacijo študija. Mislimo, da bi morala postati ena od glavnih nalog fakultetnih učiteljev, da preskrbijo svojim študentom potrebno in kvalitetno literaturo. Tu bi morali tudi študentje vložiti več naporov, skupaj s tiskovnimi komisijami in Univerzitetno založbo.

Poiskati moramo tudi vzroke velikega osipanja. V prvem letniku se izgubi približno ena tretjina vpisanih študentov. Druga tretjina se izgubi v teku študija. In šele zadnja tretjina pride do diplome. Kakšna je vloga reforme pri preprečevanju takega osipanja? To nam bo jasno prav kmalu.

PAVEL BRGLEZ je sekretar univerzitetnega odbora Zveze študentov. Na njegovih ramenih sloni vse organizacijsko delo odbora, vodi knjigovodstvo, razpošilja različna obvestila, vzdržuje stike s fakultetnimi odbori in sploh stike navzven. Stalno mora biti prisoten, o vsem mora biti na tekočem. Če kogarkoli drugega ne najdemo, povprašamo njega. Pri njem dobimo najrazličnejše informacije in nasvete. Pavel Brglez je študent ekonomije.

Delo univerzitetnega odbora je razdeljeno po komisijah. Naj jih kar naštejemo: ideološko-politična, študijska, socialno-ekonomska, komisija za mednarodne stike, z. brigade, za pokrajinske klube. Predsedniki posameznih komisij nam bodo sami povedali, kaj je njihova naloga. S čim se ukvarjajo, kaj je vodilo njihovega dela.

TONE ZIMSEK je predsednik sindikalistične komponente organizacije Zveze študentov, socialno-ekonomske komisije. Tej komisiji je naložena skrb, da pregleduje oziroma kontrolira sprejemanje v študentske domove, da proučuje prejetje štipendij, da podeljuje samopomoč, subvencije in da skrbi za servis za honorarne zaposlitve. Štipendije so se (in se še) podeljujejo nenačrtno, brez kakršnegakoli sistema, preko zvez in poznanstev. S pomočjo SZDL, LMS in predvsem s pomočjo pokrajinskih klubov bo komisija morala urediti štipendijsko politiko. Zveza študentov se v zadnjem času zavzema za sistem kreditiranja pod ugodnimi pogoji. Vendar še ni povsem jasna oblika kreditiranja, ni še ustreznih sredstev itd.

Študentski domovi: študentje sodelujejo pri sprejemanju. V domovih je 2054 postelj, študentov v Ljubljani pa okrog 12 tisoč. Zato posvečamo sprejemanju veliko pozornost. In če je že ne bi zaradi drugega, bi jo morali zato, ker je sprejemanje v takih pogojih zelo delikatna stvar. Pa poglejmo še sistem konkretne pomoči te komisije študentom. Pod enotnim nazivom študentska SAMOPOMOČ razumemo:

1. samopomoč — to je izredna (2 — 3 krat na leto) podpora od 1000 do 4000 dinarjev v gotovini. Zaproši lahko zanjo vsak študent, ki je zaradi različnih vzrokov v trenutni finančni stiski. Običajne rokopiesne prošnje zbirajo socialno-ekonomske komisije na fakultetnih odborih ZŠJ ali odbori združenj do približno 25 vsak mesec. Ko dobijo vse sezname pozitivno rešenih prošenj, začnejo v začetku naslednjega meseca izplačevati. Torej: zbiranje prošenj in reševanje se vrši na vseh fakultetah, višjih šolah in akademijah, izplačujejo pa iz skupne blagajne na Poljanski cesti številka 6.

2. posojila — do 15 tisoč za dobo 6 mesecev brez obresti. Vlogo mora podpisati redno zaposlen porok (lahko sorodnik). Porokov delodajavec mora potrditi, da je le-ta pri njem redno zaposlen in da se strinja. Formular, na katerega vpišejo študent, porok in podjetje vse podatke, se dobi pri komisiji.

3. subvencije so redna mesečna podpora pri hrani, v obliki popusta pri nakupu bonov za hrano, v znesku 1000 do 5000 dinarjev na mesec. Izpolnjene formularje — prošnje je treba vložiti na fakultetnih odborih oziroma odborih akademij in višjih šol v oktobru in novembru. Izredni rok bo še spomladi. Prošnje rešujejo na

fakultetnih odborih ali združenjih, celotno delo pa kontrolira subvencijska komisija pri kuratoriju študentskih domov in menz. Zaproši lahko vsak študent, če povprečni mesečni dohodki na člana družine ne presegajo 10 do 12 tisoč dinarjev in če v redu izpolnjuje študijske pogoje.

4. honorarne zaposlitve — Ker ni dovolj sredstev za subvencioniranje študentov in za dodeljevanje samopomoči in posojil, se skuša nuditi čimveč možnosti za honorarni zaslužek, primeren za študente. Zato nekvalificiranih in težjih fizičnih del sploh ne posredujejo. V poštev pridejo razna pisarniška dela, izdelava raznih načrtov, inštrukcije, arheološka izkopavanja. Večino zaposlitev si preskrbe študentje sami, potem pa prijavijo zaposlitev in registrirajo račune, ker je ZŠJ za svoje članke oproščena vseh družbenih prispevkov. Tako prejmejo honorarno zaposleni študentje 20, 30, 50 pa celo 100 odstotkov višje prejemke.

In končno naj predstavimo še glavno osebo pri organizacijskem delu na Poljanski cesti 6. To je JANEZ KOCIJANČIČ, predsednik univerzitetnega odbora Zveze študentov. Predsednik vse delo vodi, sklicuje plenum univerzitetnega odbora, sklicuje in vodi seje predsedstva, pred-

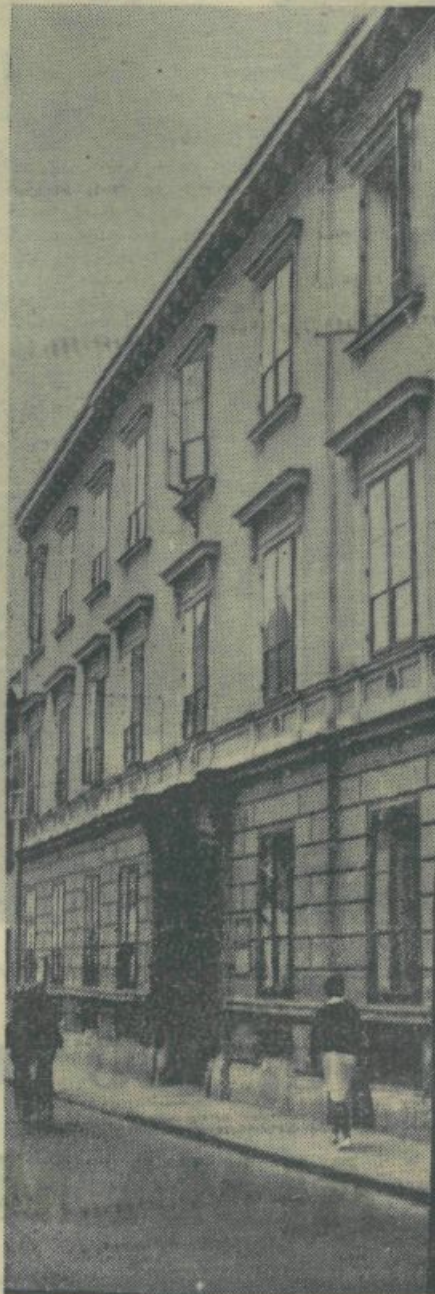
stavlja organizacijo navzven, predvsem v stikih z ostalimi organizacijami: SZDL, LMS, ZKJ.

Kar se tiče ostalih organizacij na Poljanski 6, je najaktivnejša Zveza študentskih organizacij Ljudske tehnike. Morada ravno zato, ker je najmlajša. V glavnem smo vas seznanili s to organizacijo že v prejšnji številki, zdaj pa naštejmo vrste njenih dejavnosti: 1. javne delavnice, 2. klubska dejavnost, 3. praktična vzgoja tehnikom za realizacijo seminar-skih nalog, 4. raziskovalna dejavnost (spremljati razvoj tehnike, organizacijsko vprašanje tehnike) in 5. koordinacijska dejavnost med fakulteto in SOLT. V preteklem letu je SOLT nudila vse tehnične usluge pri organizaciji petega kongresa ZŠJ, organizirala je A in B fototečaj in tečaj za inštruktorje fotografije. Iz lastnih sredstev si je nabavila opremo za svoje prostore. Njihova velika akcija v letošnjem letu bo organizacija »Radia Nassejex«. Sami nameravajo izdelati oddajno postajo. Studentje bi bili sestavilavci in izvajalci programov. V ta namen bi pritegnili k sodelovanju kulturnike. Veliko bi jim pomagala pri uresničitvi načrtov tiskarna, ki naj bi jo dobili. Le-ta bi ji pomagala tudi pri prehodu na samofinanciranje.

Ostale organizacije Poljanske ceste 6 pa predstavljamo na drugih straneh današnje Tribune, posvečene novincem.

FRANČEK LASBAHER je v preteklem letu vodil komisijo za organizacijo študentskih brigad. Njegovo delo se je vsaj v začetku odvijalo v tesnem sodelovanju s CK LMS. Pripravil je programe za izvedbo agitacije in zbiral prijavitelce. Pripravil je tudi seminar za člane stabov brigad, organiziral zbornice brigad, preskrbel opremo in zasledoval njihovo delo na trasi. »Brigada je s svojim razgibanim delom vsekakor mesto, kjer se študentje poleg fizičnega dela lahko uveljavljajo na idejnem, kulturnem, športnem in tehničnem področju. Z uvedbo družbenega upravljanja brigad, ki daje kompetence upravljanja brigade izključno brigadni konferenci oziroma brigadnemu svetu, je postala brigada praktična šola in spodbuda za aktivno delo v samoupravnih organih na visokošolskih zavodih in na bodočih delovnih mestih. Zelo važno je tudi, da si študentje v brigadah pridobijo pravi odnos do fizičnega dela.«

TONE TOMŠIČ, predsednik komisije za ideološko-politično delo: Najprej vas bom seznanil s programom dela komisije v tekočem študijskem letu. Center za marksistično vzgojo študentov, osnovali smo ga pred dvema letoma, naj bi letos organiziral dvanajst predavanj, kjer bi naši znani javni in družbenopolitični delavci seznanjali študente z nekaterimi aktualnimi družbenopolitičnimi vprašanji, kot je na primer razprava o novi ustavi. Druga oblika dela so svobodne katedre. Z univerzitetnega odbora naj bi izšla iniciativa za organizacijo po fakultetah. Teme predavanj na svobodnih katedrah lahko spadajo v okvir stroke ali pa tudi ne. Izhajati morajo iz zanimanja študentov, da bodo lahko pritegnili čimvečji krog. In končno še študijske grupe. To je nova, šele v preteklem letu vpeljana oblika idejnega dela. Študijske grupe naj bodo dopolnilo in korektor študija. Njihovo delo naj bo aplicirano na stroko. Pod vodstvom mentorja naj se v njih študentje strokovno poglobljajo.

URADNI
DNEVI:
TOREK,
PETEK...

Pred tremi meseci so potihnilli svečani zvoki »Gaudeamus«. In natanko tri mesece zadostuje, da se iz napihnjenega, domišljavega maturanta spremeniš v ponižnega bruca.

BRUCI PRED OGLEDALOM

Ko jih človek gleda, ko neogljenjo tavajo po Ljubljani, iščejo iz Naselja pot na fakulteto in s fakultete pot v Naselje, mu postane mehko pri srcu in ne more si kaj, da jim ne bi pokazal poti.

»Biti mlad in biti bruce«, vzdihujejo absolventske, ko gledajo plašne, spogledljive bruce, za katerimi se že povsod obračajo oči. In se zamislijo v tisti čas, ko so se oči obračale za njimi...

»Se nam vre kri v žilah«, ugotove »stare bajte« in si zavežejo metuljčke in skrtačijo frizure — potem pa na svečano otvoritev sezone!

Brucci moškega spola so seveda na slabšem (hyala Bogu, vsaj enkrat!). Pa ne za dolgo. Navadno kmalu odkrijejo nočno življenje v Ljubljani, si puste rasti brčice in poslej zaspano in petelinasto hodijo okrog — kompenzacija, kaj hočete!

Koncem septembra se je zaključil vpis na fakultetah in bruci so prvi napolnili Naselje, Kolegij, Tivoli, zlasti pa ceste, seveda.

Enodejanka: Kako si bruce predstavlja študenta:

Sest zjutraj: Budilka zazvoni. Študent skozi iz postelje, odpre okno, pet minut telovadbe na svežem zraku, zajtrk.

Sedem zjutraj: Študent hiti na predavanje. Med potjo ponavlja staro snov.

Dvanajst: Študent pride na kosilo. Ugotovi, da je hrana v študentskem naselju dobra. Stirikrat na mesec pije po kosilu sadni sok.

Četrť čez dvanajst: Študent je že v svoji sobi. Študira.

Tri popoldne: Študent hiti na fakulteto. Ima vaje.

Samo intermezzo: Večerja.

Osem zvečer: Študent si umije zobe in noge, pazljivo uredi svoje knjige za naslednji dan, študira.

Polnoč: Študent ugasne luč, si potegne odejo čez glavo in sladko zaspi v zavesti, da je dobro porabil dan.

Izvcn običajnega dnevnega reda:

Sobota zvečer: Študent gre v Opero. Sam.

Nedelja popoldne: Študent gre na sprehod v naravo. S kolegi moškega spola. Gostiln se izognejo na daleč. Vdihavajo sveži zrak. Naberejo si ga za ves teden.

Lirični intermezzo: Kako si študent zamišlja bruce

Je sladka mala stvarčica s sanjavnimi očmi. Se veruje v ideale, tudi v moške (Revica!!!) Komaj se je izmaknila maminemu nadzorstvu in to jo dela malce predrzno, ravno prav, da je mikavna. Na pogled je nežna, toda, kadar zaigra twist, se izkaže tudi njen temperament. Skratka, očarljiva mešanica vsega. Sanja in čaka... itd. (Prepustimo pesnikom!).

Kakšno je življenje študenta v resnici. (Ta odstavek lahko spustite in vzdihnete: Precej klavirno!)

Na univerzo prideš z ideali. Vsaj večina.

Dobiš stanovanje. (Ali pa tudi ne.) Če imaš srečo, je to Naselje, Kolegij ali v skrajnem primeru sreče Gerbičeva. Počutiš se sam svoj gospod, v svoji sobi, ki je skoraj čisto tvoja, počutiš se odrasla

in odgovorna osebnost, ker smeš biti tudi po deveti uri še zunaj.

Greš prvič na predavanje. Srce ti trepetta, ko gledaš prvič iz oči v oči profesorja, o katerem si prej samo slišal ali bral. Uživaš ob misli, da je to tvoj profesor, tvoja fakulteta, tvoj študij... vse te razburja: prva skupščina na fakulteti, prva skupščina v Naselju, prvi sestanki organizacij in klubov.

Čez par mesecev se vse uredi: požrtvovalneži si naberejo funkcij, iznajdljivi si poiščejo honorarno delo, zakonski tipi dekleta ali fante, lenobe pa sede doma na posteljah in gledajo v zrak...

Se prej pa se seveda nekoč srečaš z besedo: problemi. Predavalnic ni, predavateljev ni, prostora v študentskih domovih ni, štipendij ni (in če že hočete: deklet ni). Skratka, kamor se obrneš, se ti nos zatakne ob PROBLEM in čimbolj se vrtiliš, tem bolj obtolčen nos imaš.

Do tega, da je treba probleme reševati, prideš šele dosti kasneje.

Problemi

O problemih študentov in v zvezi s študenti je bilo izrečenega in napisanega že toliko, da je skoraj nemoderno še govoriti o tem. Čudno le, da problemi nikakor nočejo priti iz mode.

Fakultete in oddelki se v Ljubljani naglo povečujejo. Povečuje se tudi število študentov. Lahko pa obenem rečemo: povečujejo se tudi problemi. Inštituti in oddelki se stiskajo v zelo neprimernih kotih. Predavalnic menda še lep čas ne bo

dovolj. Kjer pa so, so skoraj vse po vrsti neprimerne in že davno ne odgovarjajo več svojim namenom. Gotovo se še marsikdo lahko spomni, da je lansko leto nova stavba filozofske fakultete vzbudila precej prahu: že ob otvoritvi so jo označili za zastarelo. Morda bomo že čez nekaj mesecev lahko isto rekli za novo fakulteto tekstilcev. Če že stavbe, ki so komaj dograjene, ne odgovarjajo več svojim namenom, kako naj potem označimo stare?

Prav tako je že vsem znan problem profesorskega kadra. Nekateri oddelki delajo skoraj izključno z izrednimi profesorji. Nekateri predmeti, ki bi morali imeti svoje mesto v učnih programih, tega mesta nimajo, ker ni kadrov... S tem pa študijskih problemov še zdaleč ni konec. Študijski načrti so skoraj povsod še nepopolni, marsikje pa neustrezni. Zlasti se je to pokazalo ob prehodu na dvostopenjski študij. Problem letošnjega drugega letnika, recimo, je skoraj povsod zelo aktualen. O skriptah govorimo tudi vsako leto. Ugotavljamo, da ponekod profesorji nimajo poslušala za študentske težave, da iz teh ali onih razlogov nočejo izdajati skript. Kjer pa so profesorji pripravljeni sodelovati s študenti, pa navadno ni sredstev. Tako ostajajo študentje navzani na zapiske s predavanj in pa na knjige iz knjižnic, ki pa jih še zdaleč ni dovolj za vse študente. Preidimo zdaj na nekoliko bolj osebne probleme študentov. To se pravi na področje študentskega življenja izven predavalnic. (Štipendije in stanovanja, ki sta dva korenito materialistična problema, izpustimo.) Recimo, delo v Zvezi študentov. Če realistično ocenimo položaj, lahko rečemo, da skoraj povsod delajo fakultetni odbori, da pa delo po združenjih razen v letnih poročilih ni ravno na višini. Izgleda, da decentralizacija še ni uspela prodreti sem. Sveti letnikov, ki naj bi bili osnovna oblika družbenega samoupravljanja na univerzi, pa navadno tavajo v še večji negotovosti kot združenja.

Če zdaj k vsem tem negotovostim pristajemo še negotovost, ki jo občutiš, kadar začneš, si lahko predstavljamo zmedo, ki nastane v glavi bruce, ko se spoznava s problemi študentskega življenja.

Kličemo naselje

Ker so najbolj pridni primerki brucov že nekaj dni v Ljubljani, smo pač želeli zvedeti njihovo mnenje o PROBLEMIH.

Brucci se konec septembra lahko dobil v vrstah pred dekanati fakultet, ko so se potili ob izpolnjevanju obrazcev za vpis. Toda v strahoviti gneči na hodnikih ne opraviš nič. Ker pa sem nasploh prijatelj nenasilnih sredstev, sem si raje izbrala bolj mirno pot do našega »primerka«. Kadar kaj rabiš, kličeš pač Naselje. Torej kličem pač Naselje.

Naj imajo vsaj enkrat moški prednost!

— Halo, drugi blok? —

— Blok dva, da. —

(Z najbolj svečanim glasom!) Uredništvo Tribune. — Potem razložim, da bi na telefon rada pristnega bruce.

— pa znaš, momentalno ne bi znal nikoga... —

Glas na oni strani žice je tako apatičen, da takoj izgubim pogum.

— Pa povej vsaj ti, kako si se počutil kot bruce, dobro ali slabo? —

— Pa, znaš, sve je relativno... —

— Kaj pa študiraš? —

— Ovak, tehniku, —

(Pa naj še kdo reče, da tehniko nimajo smisla za filozofijo!)

Z moškim spolom torej nimam sreče. Upam, da bo z dekleti bolje.

Dežurna je zelo prizadevna. Poišče mi pravo pravcato brucko, ki se je že vselila v Naselje. Ta je še bolj ustrežljiva. Postavljam ji učena vprašanja in zelo prizadeto mi odgovarja: Ja, ja, seveda, zelo mi je všeč, na vsak način...

Sem torej tam, kot prej. Pa kaj bi se žalostili zaradi besed; pravijo, da ljudi spoznaš po dejanjih (Konec koncev pa se lahko spomnimo, da smo bili tudi mi nekoč bruci!).

Še nekaj resnega: Kako se bruce uči živeti

Zivljenje bruce je lahko tragedija ali pa komedija, odvisno pač od tega, s katere strani pogledaš nanj. Toda, dokler smo še kolikor toliko mladi, smo pač bolj nagnjeni k optimizmu, zato pustimo žalostne strani ob strani. Na splošno lahko rečemo, da so bruci kot vrsta kolikor toliko inteligentna pojava, tako da zlahka premagajo težave, ki jim jih predstavlja študentsko življenje (razen tega pa je letos ljubljanska ZSJ prav materinsko poskrbela zanje). Ljubljanske ulice n. pr. pa bodo seveda še dokaj dolgo trd oreh, ampak počasi bo le šlo tudi to (In končno si jih lahko zapomniš po gostilnah, saj je splošno znano, da alkohol dviga inteligenco!). Počasí se priučiš vsega, to je zlato pravilo, ki naj si ga vzame vsak za geslo.

Če torej poskušamo ugotoviti, kaj delajo letošnji ljubljanski bruci, jim v tolažbo lahko rečemo, da v glavnem isto, kot so delale vse generacije pred njimi. Najbolj na kratko bi se to dalo povedati takole: Spoznavajo življenje.

Kako naj bruce spoznava življenje?

Najprej naj se uči spoznavati pravila. Že ko se vpišeš na fakulteto, spoznaš tisoč lepih pravil, med njimi tudi tisto ljudsko: Kdor prej pride, prej melje. To se pravi: lepo moraš čakati v vrsti, razen če nisi komolčar, kar pa spet ni zdravo. Seveda pa to ne velja samo za vpis, ker so vrste zelo razširjena oblika našega družbenega življenja... Upoštevati jih moraš, ko se vseljuješ v Naselje, ko dvigaš posteljnino, ko greš na kosilo in še marsikje. Drugo, kar se mora bruce naučiti, je spoštovanje reda. To se pravi, sprijazniti se mora z akademsko četrtjo in ne prihajati na predavanja prezgodaj. Razen tega pa si mora čimprej zapomniti, da ta lepa navada velja tudi za sestanke, skupščine in podobno.

Navadno bruce gre in si kupi za prvo štipendijo knjig. Naknadno pa ugotovi, da se predava že po drugih knjigah in da so njegove sploh neuporabne. Torej tretjič: bruce se mora naučiti spoštovati denar, ki se da porabiti v koristnejše namene. Končno imamo knjižnice!

Samo še četrtič: Bruce se mora naučiti spoštovati ljudi, zlasti starejše (velja predvsem za študente). S tega stališča mora znati govoriti ob pravem času, to se pravi takrat, ko nikogar ne moti (ali ne kritizira). Vedeti mora, recimo, da brucovanja niso prirreditve za bruce (s stališča brucov bi jih lahko imenovali kar absolventiade), pa tudi, recimo, da bruce niso za bruce.

Dragi bruce! Če vse to natančno premisliš, lahko iz tega potegneš zelo daljnosežne zaključke za svoje ravnanje.

Pripomba: Zdi se mi, da bi ta zadnji del lahko naslovlila kar »Priručnik lepega vedenja za bruce«; mislim tudi, da bodo kritiki kdaj odkrili v njem veliko pedagoško vrednost.

Marija Cigale

Ločimo dve vrsti štipendij. Navadno štipendijo, ki jo dobiš (ali pa ne dobiš) s prošnjo na pristojno mesto (podjetje, občino itd.), in tele-štipendijo, ki jo dobiš na drug način. Tele-štipendija je okrajšava za štipendijo, ki jo dobiš s pomočjo telefona tvojega očeta ali mame. Za tele-štipendijo pa je potrebna še ZIP, ki je okrajšava za Zveze in Poznanstva. Štipendiji se med seboj krepko ločita. Prvo dobiš bolj težko, drugo pa, če telefoni in ZIP delajo, dobiš brez skrbi in še izdatno povrh. Pred nekaj dnevi, ko sem začel zbirati material za zapis o štipendijah, mi je nek znanec dejal: Doma imamo TELEVIIZIJO, v gimnaziji so mi profesorji govorili, da gledam pri matematiki KOT TELE v nova vrata, pa vidiš, bratec, sedaj sem dobil še TELE-ŠTIPENDIJO. Toliko v razjasnitev naslova.

Štipendija in tele-štipendija

Se nekaj besed k uvodu. Kaj je štipendija? Na filozofski fakulteti bi dobil na to vprašanje povprečno tak odgovor: to je znesek, s katerim naj bi se preživel mesec dni, oblačil, kupoval skripta in knjige, obiskoval Dramo in morda kakšen koncert, plačal stanovanje in trolejbus in še kaj. Znaša 10.000 dinarjev. Skozi tri leta študija se mi štipendija le pavšalno povišuje, ne glede na učne uspehe. In na tehniki? Morda bi bil odgovor takle: to je denar za stanovanje in hrano, ki ga dobim redno vsak mesec. Knjige in ostale potrebne predmete mi od časa do časa nabavi podjetje, ki me štipendira. Štipendija znaša 12, 13, 14, ... tisoč dinarjev.

Vendar pa: srečen je, ki jo ima v redu, ki jo dobiva brez komplikacij. Kako jo je dobil? To nas je zanimalo in pogovarjali smo se z nekaterimi novinci, ki bodo letos prvič spoznali študij na univerzi.

LETOS je končal gimnazijo. Srečal sem ga v mestu, ko je zamišljen stal pred stavbo, ki naj bi bila prihodnja štiri leta njegova šola. Andrej se je že v gimnaziji odločil za študij germanistike. Jeziki ga zanimajo, posebno angleščina. Zato se je že v gimnaziji temu primerno pripravil. Učil se je in se zanimal za predmet. Toda ko se je bližal odhod v Ljubljano, so se njegovi načrti razblinili. Išče namreč štipendijo. Njegov dan se že skoraj mesec dni začena enko. Pregleduje časopise, potem jo mahne na občino ali celo v kako podjetje. Kako? se čudi. Ne rabite? Nimate sredstev? se čudi, ko mu povsod odgovarjajo, da ga ne morejo štipendirati. Z upanjem na jutrišnjih dan se konča njegovo potovanje od ustanove do ustanove, od podjetja do podjetja. Ne, ne moremo, ne rabimo, nimamo primernega sklada, še letos bomo prekinili vse dosedanje štipendije, ki jih prejema naš študentje, mu zveni v ušesih. Vedno skoro enaki odgovori, variacije na temi NI SKLADA. Potem je Andrej zasledil v časopisu zapis štipendij za pravo. Poskusil je tudi tu. Mu bo uspelo? Za SEDEM, OSEM TISOČAKOV NA MESEC SE BO ODLOČIL ZA POKLIC, ZA KATEREGA NIMA POSEBNEGA VESELJA IN O KATEREM NI NIKOLI RAZMISLJAL.

Vsekakor drži dejstvo, da se iz leta v leto kaže večja potreba po ureditvi štipendijske politike, po ureditvi študentskih osnovnih materialnih pogojev. Sedanje stanje v štipendiranju karakterizirajo pomanjkljivosti, predvsem nenarčnost štipendiranja. Opaziti je, da se štipendije vedno manj podeljujejo preko »zvez in poznanstev«. Štipendije so že v naprej obljubljenem med znanci in je razpis tudi v tem primeru samo formalnost.

Andrej verjetno ni našel Zvez in Poznanstev. Zato bo morda ostal brez štipendije.

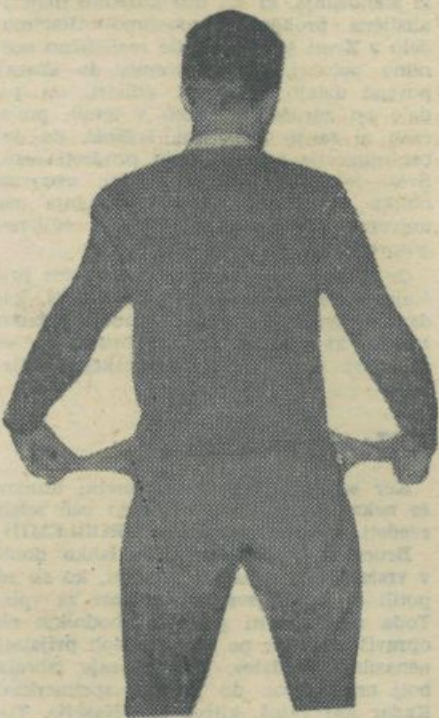
Ljubljana ne sprejme vsakega novince z odprtimi rokami. Nimajo vsi novinci urejenih materialnih zadev, niso vsi našli sobo v študentskem naselju ali kje druge in nimajo vsi urejeno štipendijo oziroma zagotovljen znesek od doma, s katerim se bodo lahko vzdrževali v času študija... Štipendiranje samo pa tudi neredkokdaj ni urejeno po enotnih kriterijih, temveč je v samem podeljevanju in tudi ostali organizaciji anarhično. Redko se najdejo štipenditorji, ki nimajo primerne pravilnike o štipendiranju in ki tudi pri podeljevanju štipendij upoštevajo socialno stanje prosilcev. Poseben problem pri štipendiranju in kadrovske politiki so štipendijske in kadrovske komisije na občinah in okrajih. Delo teh

komisij je večkrat preozko in preslabotno saj skrbijo predvsem za kadre ljudskih odborov. Tudi gospodarske organizacije, ki štipendirajo, večkrat gledajo na razvoj prav neperspektivno in zanemarljivo vprašanje bodočih kadrov, ki se z razširitvijo proizvodnje vsekakor poveča. Zgodi se, da gospodarska organizacija odkloni štipendista in po nekaj letih, ko je razvoj v organizaciji dosegel že tako stopnjo, da ne gre več brez visoko kvalificiranih strokovnjakov, povabi istega človeka, ki ga je nekoč zavrnila. Podobni primeri se ne dogajajo samo v gospodarskih organizacijah, ampak jih zasledimo tudi v ustanovah, n. pr. v prosveti itd. Posledica nepravilnega štipendiranja je tudi nizek procent kmečke mladine na univerzi. V lanskem štud. letu je bilo 30 odstotkov študentov delavskega in kmečkega porekla. Tako je otrokom iz kmečkih družin kakšnih drugih za študij na univerzi ali kakšnih drugih višjih šolah pomanjkanje materialnih sredstev.

Pogovori z novinci povedo marsikaj. Ta ali oni si že išče honorarno zaposlitev. Veliko honorarno zaposlovanje študentov je ena od posledic nepravilnosti v sistemu štipendiranja, kar pa slabo vpliva na učni uspeh študentov.

Tone se je letos vpisal na fakulteto za elektrotehniko.

»Štiri leta sem hodil na večerno srednjo šolo«, pripoveduje. »Hkrati pa sem bil tudi v službi, ker sicer ne bi mogel

ostati v Ljubljani. Letos sem se vpisal na fakulteto. Ne vem, kako bo šlo. Pred dnevi sem pregledoval urnik. Predavanja od jutra do večera. Delam osem ur v podjetju... Če bi imel primerno štipendijo, bi lahko študiral. Tako pa... Zelo se bom moral potruditi...»

Bela Ljubljana ne sprejme vsakogar z odprtimi rokami.

In tudi ni vedno bela. Za marsikoga. Obstaja pa ZIP. Zveze in poznanstva. Obstaja vsakemu poznan telefonski kanal. In srečen tisti, ki pozna pravo številko!

Brezskrbno se je sprehajala in brez zadrževanja povedala, da ji bo štipendijo preskrbel ta in ta. Kako lahko, brez komplikacij, tako rekoč na krožniku. In lahko bo študirala tisto, za kar se je odločila in kar jo zanima.

»Štipendije nisem dobila«, je povedal Luka. »Doma so mi obljubili 12 tisoč na mesec. Ne predstavljam si, kako bo šlo s tem denarjem. Tudi ne vem, kako si ga bom razdelil. Nekaj za stanovanje, nekaj za hrano... Seveda pa bom iskal še naprej štipendijo, ker je izdatek za dom prevelik.«

Ankaranski seminar je letos na široko obdelal vprašanja štipendiranja in štipendij. Pokazal je smernice, po katerih bi lahko odpravili napake v štipendiranju. Štipendiranje bi moralo biti načrtno od samih temeljev — gospodarskih organizacij in ostalih štipenditorjev pa do republike, s poudarkom na komunah. Občinske kadrovske komisije bi se morale analitično ukvarjati s proučevanjem potreb gospodarskih organizacij in ostalih organizacij in s tem usmerjati enotno kadrovske politiko komune. Štipendijske komisije bi morale za dobro urejenim štipendiranjem svojih kadrov in s pravilnim podeljevanjem štipendij vplivati na štipendiranje. Morale bi biti v tesni povezavi s študentsko organizacijo, s pokrajinskim klubom, ki ima pregled nad bodočimi študenti, štipendijske komisije bi morale skrbeti za kadre, za katere gospodarske organizacije niso direktno zainteresirane, npr. umetniške akademije. Predvsem pa bi morala dobiti občinska komisija tudi kompetence organa družbene kontrole nad pravilnim podeljevanjem štipendij. Vsako podeljevanje štipendij bi moralo biti legalno, preko razpisa v časopisu, ki ne bi smel biti samo formalnost.

Andrejeva pot se bliža koncu. Nekam se vendar mora vpisati. Saj se je odločil za študij na univerzi že v srednji šoli, pred leti. Saj je zato šel v gimnazijo. Ostaja mu še nekaj tednov, v katerih si mora poiskati štipendijo, morda celo za kako

tretjo fakulteto ali pa oditi domov v službo. Morda bo poiskal primerno zaposlitev nekje v Ljubljani. Mogoče ga bomo srečevali zjutraj navsezgodaj, ko bo razvažal mleko ali pa v dopoldanskih urah kje v kakšnem statističnem zavodu, v podjetju za pisarniško mizo, medtem ko bodo njegovi prijatelji iz gimnazijskih klopi poslušali predavanja in študirali. Nekaj mora storiti. Ali pa bi mi vsi že mnogo prej morali nekaj storiti?

Mogoče to, da bi za vedno izbrisali sklanjatev ZIP, ZIP-a, ZIP-u, brez ZIP-a. Mogoče še kaj več.

3. Breščak

Subvencije za hrano

Tudi v tekočem šolskem letu bo kurator študentskih domov in menz organiziral skupno s socialno — ekonomsko komisijo pri UO ZSJ razdeljevanje subvencij za hrano (individualne mesečne podpore). Subvencije so namenjene materialno šibkim študentom, ki jim ta podpora pomeni pogoj za študij in se bo delila preko obratov družbene prehrane.

Za podporo lahko zaprosijo vsi redni študenti univerze, akademij, visokih in višjih šol v Ljubljani, katerih realni mesečni dohodki ne presegajo 11.000.— dinarjev, študenti brez enega ali obeh staršev pa 12.000.— oz. 13.000.— dinarjev.

Prošnje za subvencijo (v obliki formularjev) dobite pri združenjih ZSJ na posameznih šolah od 4. X. 1962. naprej. Prošnje čitljivo izpolnite in jih oddajte socialno-ekonomskemu referentu vašega letnika do 13. oktobra 1962.

Vse prošnje bodo preverjene v letnikih, ki bodo tudi predlagali višino podpore v omenjenih mejah. Letnik bo tudi razporedil vse prosilce v lestvico (na 1. mestu bo študent z najtežjimi materialnimi pogoji), komisija za subvencije pa bo odločive letnikov vskladila med posameznimi letniki in jih prilagodila finančnim možnostim.

K prošnji ni treba priložiti nobenih posebnih dokumentov, vendar je vsak prosilec moralno in materialno odgovoren za dane podatke, katere bo socialno-ekonomska komisija pri univerzitetnem odboru ZSJ med letom preverjala.

Prosilci, ki bodo oddali prošnje pravočasno, bodo prejeli prvo subvencijo že meseca novembra, zamudniki pa šele decembra.

Socialno-ekonomska komisija pri univerzitetnem odboru ZSJ

Področje mednarodne dejavnosti je prav gotovo eno najzanimivejših področij dela naše organizacije. Večina študentov si pod mednarodno dejavnostjo predstavlja le izmenjavo predstavnikov na raznih seminarjih in konferencah. Vendar temu ni tako. Mednarodna dejavnost naše organizacije je zelo široko področje, ki ne zajema le mednarodnih stikov, temveč je tu še izmenjava strokovnih praks, sodelovanje s tujimi študenti, mednarodni študentski turizem in študijska komisija odbora za mednarodno dejavnost.

Preden si pogledamo поблиže delo vseh sekcij našega odbora za mednarodno dejavnost, je prav, da zvemo, s katerimi univerzami oziroma naprednimi organizacijami na univerzah vzdržuje stike naš univerzitetni odbor. Če začnemo kar pri Skandinaviji. Od vzhoda proti zapadu je prva univerza v Helsinkiju, s katero gojimo dobre odnose že več let. Naši predstavniki obiskujejo vsakoletni mednarodni študentski kulturni teden v Helsinkiju, njihovi predstavniki pa prihajajo redno vsako leto na naše mednarodno študentsko srečanje. Če se preselimo v sosednjo Švedsko, sta tam dve veliki univerzi, s katerima smo »veliki prijatelji«. To sta Lund in Stockholm. Predvsem z Lundom že več let zelo plodno sodelujemo. Razen izmenjave udeležencev na vsakoletnem tradicionalnem Lundskem seminarju in na našem mednarodnem študentskem srečanju smo uspešno izmenjali že več kontaktnih štipendistov. Namen te takoimenovane »kontaktnih štipendij« je, da se študent spozna z nekim določenim področjem dela študentske organizacije. Tako naši študentski predstavniki proučujejo na Švedskem predvsem materialna vprašanja študentov (štipendijski in kreditni sistem, problematika študentskih domov itd.). Švede pa predvsem zanima naš družbenopolitični sistem na splošno, kar zadeva pa delo študentske organizacije, pa predvsem njena vloga pri uveljavljanju družbenega upravljanja na univerzi in visokih šolah. S Stockholmom smo pričeli kontaktirati šele letos. So zelo navdušeni nad našim mednarodnim študentskim srečanjem. Upamo, da bomo s Stockholmom razvili ravno tako dobre stike kot z Lundom.

Pa se preselimo sedaj preko Baltika na Poljsko. Mislim, da bi bilo odveč poudarjati, da imamo s Poljaki dobre odnose. Sodelujemo z univerzami v Varšavi, Krakovu, Katovicah in Gdansk. Z Gdanskom smo letos izmenjali prva dva kontaktna štipendista, ki se ravno v tem času mudita v Ljubljani. »Pobegnimo« sedaj preko »železne zaveske« (za katero srčno želimo, da je več ne bi bilo) v Zapadno Nemčijo in se ustavimo v starem nemškem univerzitetnem središču Göttingenu. Sekcija nemške nacionalne študentske unije na tej univerzi je naš »stari prijatelj« in tudi z njimi izmenjujemo kontaktna štipendiste že dve leti. Razen Göttingena pa smo pričeli letos sodelovati z univerzo v Kölnu, katere predstavnik se je udeležil letošnjega mednarodnega študentskega srečanja v Ljubljani.

S francoskimi univerzami v Poitiersu in Grenoblu smo v odličnih odnosih že več let. Udeležujemo se vsakoletnega kulturnega festivala v Poitiersu in mednarodnega smučarskega kampa v Grenoblu. Francoska nacionalna unija (UNEF) je ena najnaprednejših na svetu in zavzema skupaj z našo Zvezo študentov Jugoslavije v mednarodnem študentskem gibanju najvidnejše mesto v prizadevanjih za odpravo vseh ovir, ki nasprotujejo vzpostavitvi enotnosti v mednarodnem študentskem gibanju.

Da pa Angleži ne bi trdili, da je »kon-

tinent odrezan«, smo že več časa prijatelji z višjo ekonomsko šolo v Londonu ter z univerzo v Nottinghamu. Angleži so že stari simpatični gostje na našem srečanju.

Letos smo okrepili stike s študentskimi organizacijami v srednjeevropskih državah v Avstriji in Italiji ter vzpostavili stike s švicarskimi študenti z univerze St. Gallenu. Z avstrijsko socialistično zvezo študentov izmenjujemo že več let predstavnike na raznih seminarjih. Z italijanskimi študenti v Padovi in Trstu smo pričeli intenzivneje sodelovati šele letos, s čimer želimo prispevati tudi mi po svojih močeh k že itak dobrim meddržavnim odnosom z Avstrijo in Italijo.

Po tem kratkem »geografsko-političnem« pregledu našega mednarodnega sodelovanja vas bo gotovo razveselilo dejstvo, da ima naš univerzitetni odbor izmed vseh univerzitetnih odborov v Jugoslaviji največ stikov. Brez dvoma pa ima za obstoj tako bogatih stikov največ zaslug naše že tradicionalno mednarodno študentsko srečanje ali z mednarodnim nazivom ISM — International Student Meeting. Zato naj ne bo odveč nekaj besed tudi o tem.

ISM je poleg dubrovniškega seminarja »Univerzitet danas« edino tovrstno študentsko srečanje v naši državi. Da boste verjeli, da je naše srečanje zares tradicionalno, vam povem, da je bilo letošnje srečanje že osmo po vrsti. Naše srečanje ni le gol seminar, temveč je to srečanje v pravem pomenu besede in ne samo srečanje — to je pravo prijateljsko srečanje študentov iz vseh koncev sveta in držav z različnimi družbenimi ureditvami, srečanje študentov z različnimi nazori in kljub temu zelo prijateljsko srečanje.

Letošnje Mednarodno študentsko srečanje se je odvijalo pod skupnim naslovom »Študent v moderni družbi«. Vsebinski oz. seminarski del srečanja je bil razdeljen v dva dela. V prvem delu, ki je služil razjasnjevanju pojmov o naši družbeni ureditvi in o mestu in vlogi univerze in visokih šol v tem sistemu. Rektor Univerze prof. dr. Makso Šnuderl je predaval o elementih družbenega razvoja Jugoslavije. Diskusija se je vrtela predvsem okoli vprašanj samoupravnega sistema, delitve dohodka, odnosa med federacijo in republiko itd. Drugo predavanje prorektorja prof. dr. Dolfa Vogelnika pa je pokazalo naš visokošolski sistem in njegovo mesto v razvoju naše države. Ker je bil naš visokošolski sistem prikazan tudi primerjalno z nekaterimi razvitimi državami (Švedska, ZDA, Francija), so bila vprašanja zelo številna. Udeležence (predstavnike naprednih študentskih organizacij na univerzah, s katerimi gojimo stike) so zanimala zlasti vprašanja o finansiranju visokega šolstva ter o uspehih sistema družbenega upravljanja na visokošolskih zavodih. Ti dve predavanji sta bili odlični uvod v drugi del srečanja, t. j. razpravo o problemih dela študentskih organizacij. Za to je član predsedstva UO ZSJ Milan Kučan pripravil poseben referat o vlogi Zveze študentov pri družbenem upravljanju na naši

Vezi, ki družijo dobre prijatelje

univerzi. Razen tega pa so prispevali en referat tudi Švedi. O reševanju materialnih vprašanj švedskih študentov je govoril sekretar študijske komisije SFS (Švedska nacionalna unija) Sverker Oredsson iz Stockholma. Oba referata in že prej omenjeni predavanji sta bila dobra osnova za vsestransko in zelo zanimivo razpravo. Seveda smo morali odgovorjati v glavnem mi, toda tudi mi smo veliko zvedeli o problemih dela švedskih, nemških, švicarskih in drugih študentov. Razprava je, kljub temu, da je bila zelo plodna, pokazala, da večjemu delu udeležencev niso znani osnovni pojmi naše družbenopolitične ureditve. Zato bomo za pripravo ISM — 1963 še bolj poskrbeli s tem, da bomo udeležencem poslali že vnaprej materiale, da bodo že nekoliko pripravljeni prišli nasrečanje. To željo so udeleženci, ki so bili od prvega do zadnjega nad letošnjim srečanjem navdušeni, sami izrazili.

Naša študijska komisija bo torej imela že med letom polne roke dela s pripravo, pisanjem in prevajanjem teh materialov. Pri tem delu bomo rabili več sodelavcev, ki obvladajo katerega izmed svetovnih jezikov (angl., franc., ital., ruščina) in če koga to delo zanima, bomo zelo veseli, če se bo oglašil pri nas na Poljanski cesti 6 II.—levo.

Pa da se vrnem spet k našemu srečanju. Že prej sem omenil, da je bilo predvsem prijateljsko. Zato niso bila v programu srečanja le predavanja temveč tudi ekskurzija, ogled gledališke predstave, družabni večer in za zaključek srečanja še dvodnevni »weekend« v našem študentskem taboru v Ankaranu. Skoraj nepopisno prijateljsko vzdušje in razpoloženje,

ki je vladalo na letošnjem ISM, nam potrjuje prepričanje med študenti, kljub različnim nazorom, mogoče in ne samo mogoče, temveč tudi zelo pomembno za boljše odnose med narodi vsega sveta.

Nazadnje mi dovolite, da vas seznanim še z »domačo hišo« ali pa po aktivistično s »strukturo odbora za mednarodno dejavnost«. Izvršni organ odbora je 7-člansko predsedstvo OMD. Predsednik odbora je član predsedstva UO ZSJ, medtem ko je sekretar odbora član UO ZSJ. Nadalje sestavljajo odbor za mednarodno dejavnost še predstavniki sekcij za izmenjavo tehniških, ekonomskih, medicinskih in agronomskih praks. Vse to so sekcije jugoslovanskih odborov, ki izmenjujejo prakse v okviru mednarodnih organizacij za izmenjavo strokovnih praks (IAESTE, AIESEC, IFMSA, etc.). Sem spada tudi naš sprejemni center, ki v okviru biroja za mednarodno izmenjavo mladine sprejema in vodi tuje mladinske in študentske turistične grupe. Letos se je preimenoval v komisijo za mednarodni študentski turizem. Ta komisija ne bo v prihodnje le servis biroja, temveč bo urejala vse, kar je v zvezi s potovanji naših študentov v tujino. Izdala bo tudi poseben priročnik — vodič za potovanja po evropskih državah, v katerem bodo naslovi vseh študentskih počitniških domov v vseh večjih evropskih mestih. Delo naše študijske komisije sem že omenil, vendar ni njeno delo samo v pripravi ISM. Študijska komisija pripravlja razen tega še poseben seminar za praktikante, ki odhajajo vsako leto preko zgoraj omenjenih sekcij v tujino, zlasti pa se delo študijske komisije OMD-ja usmerja na pripravo materialov o naši državi ter o delu naše organizacije. Ti materiali in izbrana literatura bodo služili ne le našim študentom, ki odhajajo v tujino, temveč tudi tujim študentskim predstavnikom, ki prihajajo k nam.

V sklop dejavnosti OMD spada še klub zamejskih študentov, ki združuje zamejske slovenske študente iz obmejnih krajev Italije in Avstrije, nato pa še mednarodni študentski klub, ki združuje vse tuje študente iz afriških in azijskih prijateljskih držav. OMD z obema kluboma zelo dobro in uspešno sodeluje.

Poleg vsega tega pa OMD sodeluje s študentskim esperantskim društvom, z društvom prijateljev univerze v Perugi, z republikim centrom Organizacije klubov OZN ter z Izzseljeniško matico.

V eni izmed prihodnjih števil bomo naše bralce seznanili natančneje z življenjem in delom tujih študentov pri nas in o delu njihovega mednarodnega študentskega kluba. Prav tako pa vas bomo seznanili s kratkim pregledom razvoja mednarodnega študentskega gibanja in vloge ZSJ v tem gibanju.

A. S.

Odbor za mednarodno dejavnost pri UO ZSJ, Poljanska cesta 6, II. nadstropje — levo. Uradne ure: torek in četrtek od 12—13,30

Andrej Škerlč

„Svet je zdaj veliko manjši“

V teh počitnicah mi je neki tujec rekel: »Študent, ki ne študira v inozemstvu, ni pravi študent. Rus bi moral študirati v Ameriki in Amerikanec v Rusiji.« Tega sicer ne moremo jemati dobesedno, nekaj resnice pa je v tem. Iz mnogih študentovskih potovanj in mednarodnih praks pa se vidi, da se študentje tudi sami zavedajo tega. In prav je tako. Ni tuje tovarne, tuje dežele, kjer bi si ne mogli pridobiti kaj izkušenj. Razgovori s tujci so zmeraj privlačni. Na ta način si študent razširja obzorje, izoblikuje si način mišljenja, obenem pa se nauči gledati nekatere stvari na čisto nov, svojstven način.

Naši študentje, ki so te počitnice potovali za mejo, so se vrnili. Prav tako tudi tisti, ki so prišli k nam izza meje. Ti in oni si zdaj urejajo vtise. Prav gotovo jih ima vsakdo za celo knjigo. Saj zaveš se jih šele, ko si doma, ko si daleč od vseh tistih krajev, kjer si med počitnicami prebival.

V četrtem bloku v Naselju smo obiskali Milana Mladjenovića, študenta strojništva, ki je bil letos s posredovanjem IAESTE, mednarodne organizacije študentov tehnike, na praksi v Salzgitteru v Zahodni Nemčiji. Naprosili smo ga, naj nam pove nekaj vtisov s prakse. Koliko mu je ta koristila pri dvigu strokovnega znanja in koliko mu je koristila v nekem drugem, splošnem pogledu.

»Tudi jaz bi razdelil svojo prakso na strokovni in splošni del. Mislim, da je popolnoma uspela. V sami tovarni sem lahko videl veliko modernih stvari, ki mi bodo zelo koristile. Izkoristil sem največ, kar sem mogel. Pogovarjal sem se z delavci in ostalimi ljudmi. Našo skupnost nekateri precej napačno pojmujejo in skušal sem jim te poglede spremeniti. Kar nas je bilo Jugoslovancev, smo zastopali enotno mnenje. Vsi so lahko čutili, da v Jugosla-

viji napredujemo. Pogovarjal sem se z ljudmi, ki so že bili v Jugoslaviji, pa so nam to priznali. Najhuje je bilo, če smo srečali človeka, ki se je šele pred nekaj leti izselil v Nemčijo. Ti so si sami nasilno spremenili mnenje o Jugoslaviji.

V tovarni, kjer sem bil na praksi, je bilo še veliko praktikantov iz Španije, Nemčije, Fancije in iz azijskih držav. S tujimi praktikanti sem bil skupaj tudi na sre-

čanju vseh praktikantov, ki je trajalo en teden in so ga organizirali nemški študentje. Spoznali smo, da imamo študentje v marsičem iste poglede in da se tudi po strokovnosti ne razlikujemo. Vsi smo se lepo razumeli. Tudi Nemci sami so nam nudili veliko ugodnosti in lepo so nas sprejeli. Vsi praktikanti smo bili en teden tudi v Berlinu, ob koncu pa smo imeli zelo lep poslovilni večer v Breunschweigenu, na katerem smo se dogovarjali še o nadaljnjem sodelovanju in stikih.«

S tem je Milan Mladjenović zaključil svoje pripovedovanje. Rekli smo še besedo, dve in se poslovili. Hoteli smo poiskati še koga. Nemški študent, ki je bil pri nas na praksi, nam je, lahko rečemo, izpred nosa ušel. Ravno prejšnji dan je odpotoval. Pa tudi nekaj drugih. Na srečo pa smo našli Poljaka Ryszarda Lawniczaka, študenta ekonomije iz Poznanja, ki se je vračal preko Ljubljane s prakse v Tomosu, pogovorili pa smo se tudi s Krystyno Polinsko, ki je že nekaj mesecev v Ljubljani na posebni praksi — podiplomskem študiju turizma na filozofski fakulteti. Pogovorili smo se najprej z njo.

»V čem, misliš, da je bistvena razlika med poljskimi in jugoslovanskimi študenti?«

»Razlika je predvsem v kulturnem življenju. Različna je oblika udejstvovanja v prostem času. Tu gre vsakdo svojo pot, ni prave oblike združevanja. Pri nas na Poljskem pa imajo študentje močne klube in preko njih razvijajo svojo dejavnost. Malo je študentov, ki bi ne bili člani kakšnega takega kluba in se udeleževali v kateri od njegovih sekcij. Drugače pa: vsi smo mladi, zato nas vedno pritegnejo kakšne nove ideje, vsak dan hočemo korak naprej od tistega, kjer somo bili prejšnji dan.«

»Zakaj si se odločila za študij v Jugo-

slaviji?«

»Predvsem zato, ker pri nas ni bila moč specializacija turizma na geografiji. Pa tudi zato, ker sem Jugoslavijo že prej dobro poznala. Hotela sem še zvedeti, kako se razvija na turističnem področju. Jugoslavija je turistično zelo zanimiva, mislim, da za vse nas, ki pridemo s seвера.«

In še Ryszard Lawniczak.

»Kakšni so tvoji vtisi?«

»Kamorkoli sem prišel, sem naletel na zelo prijazne ljudi. Tovarna se mi zdi ena najmodernejših v Evropi in zelo veliko sem se lahko naučil. Ekonomist sem, zato me je pritegnila predvsem dobra organi-

zacija dela, zelo moderno, avtomatično knjigovodstvo in organizacija prodaje v tovarni. Pri nas tovarne namreč nimajo svojega eksportnega oddelka. Zelo zanimiva je organizacija domače trgovine. — Pa tudi sam jugoslovanski ekonomski sistem je za nas zanimiv, privlačen. I seveda: v Jugoslavijo radi prihajamo tudi kot turisti.«

Tako so izzveneli naši pogovori s praktikanti. Zavedamo se, da je vse to samo drobec. Prepričani smo, da potovanja in prakse ni bilo nikomur žal in da je vsakdo sklenil, da bo šel na prakso tudi prihodnje leto.

J. Prešeren

Prvič zares doma

Vedno več študentov iz drugih držav, razvitih in nerazvitih, prihaja vsako leto k nam na študij. Navadili smo se že, da slišimo v našem študentskem naselju vse vrste jezikov, take, ki jih razumemo in take, o katerih do sedaj morda sploh še nikoli nismo slišali. Študentsko naselje postaja mednarodno naselje v malem. Tu se srečujejo študentje raznih narodnosti, ki želijo spoznati našo deželo, ljudi in se čimveč naučiti. Želijo spoznati čimveč ljudi. Tu ni mednarodnih sporov ne trdovratnih apriorističnih debat za in proti, kajti študentje se dobro zavedajo enega: da je danes na svetu potrebno delo, študij, prijateljsko sodelovanje in mir.

Med študenti, ki jih letos srečamo v Naselju, so tudi trije Slovenci, ki so letos prvič prišli v Slovenijo. Otroci naših izseljencev, ki so dorasli v Južni Ameriki in ki niso pozabili, da je nekje na daljni poti proti severovzhodu domovina njihovih očetov in mater, ki so morali pred desetletji »s trebuhom za kruhom« daleč po svetu.

Pred dnevi, v večernih urah, smo potrkali na njihova vrata. Zakonca Misley, Nelida Wanda in Alberto Francisco sta nas sprejela v svoj novi dom, sobico v prvem bloku študentskega naselja. Tretjega študenta, ki je prišel z njima, Alberta Gregorića, nismo našli doma. Odšel je na obisk k svojim sorodnikom nekam na Primorsko.

Nelida Wanda govori slovensko, vendar počasi in preišljeno. Njen mož ne zna. Pravi pa, da se bo kaj kmalu naučil. Ko se pogovarjamo, z živahnostjo prebivalcev Južne Amerike, govori v kastiljskimi, besede poudarja z gestami, ki so lastne prebivalcem Latinske Amerike in juga na sploh.

Zanimalo nas je, kako da sta se odločila za študij pri nas (Vpisala se bosta na ekonomijo).

»Midva sva prva Slovenca, ki sva prišla k vam na študij«, je pripovedovala Nelida Wanda. »Hotela sva spoznati deželo

svojih staršev, o kateri se v zadnjem času tudi pri nas veliko govori. Moja mama je doma iz Bilj pri Novi Gorici, je torej Primorka. V Jugoslavijo sva prišla z ladjo Splošne plovbe... Pot je dolga, kar ni in ni jo hotelo biti konca... Vprašujete, če pri nas, mi stari Slovenci, mislimo kaj na novo Slovenijo... Seveda, spominov je dosti. Toda naši starši so se izselili pred desetletji. Nekateri so živeli še pod Avstrijo in Italijo. Pripovedovali so nam, kako težko je bilo življenje takrat. Kljub temu, da sva veliko slišala tudi o novi Jugoslaviji, si svoje matične dežele, domovine najinih staršev, nisva znala prav predstavljati.«

»Kako se vam zdi Ljubljana?«

»Ljubljana je zelo lepo mesto«, sta povedala. Zelo čisto je in mladina je zdrava. Le premalo reklam je. Pri nas, v Buenos Airesu, je drugače. Navajeni smo na reklame. Tukaj pa moraš iskati trgovino, kjer si hočeš kaj kupiti. Tudi pošta in prevoz je pri vas zelo drag.«

»Pa pri vas doma še govorite slovensko?«

»Seveda. Vendar se naša slovenščina počasi odmika od prave, te, ki jo govorite pri vas. Veliko je italijanskih, nemških in kastiljskih besed, ki dajejo temu govoru sedaj novo barvo. Tudi ritem se je morda nekoliko prilagodil jeziku, ki ga govorimo v Argentini.«

»In kulturno življenje starih slovencev tam doli?«

»Imamo več kulturnih in drugih društev. Imamo slovensko podporno društvo, ustanovljeno že v desetletju pred drugo vojno, ki se imenuje Asociacion Eslovena De Socorros Mutuos Buenos Aire, Sociatad Yugoslava des Socorros Mutuos, ki obstaja že 85 let in še nekateri.«

»Se način življenja razlikuje med Južno Ameriko in našo deželo?«

»Seveda. Klima je tu drugačna. Snega še nisem videla.«

»Jaz sem ga videl enkrat, ko sem šel v Mendoso. Tam je na hribih, ki dosežejo nekaj tisoč metrov višine, sneg«, je povedal Alberto Francisco.

Zakonca Misley sta se že živela v življenje v Naselju. Zelimo jima, da bi se živela tudi v domovino svojih staršev in v študij, ki sta si ga izbrala.

Osmeha oktobra so svobodne afriške dežele sprejele v svoje vrste novo državo. Ta dan je namreč postala neodvisna Uganda. Vsem ugandskim študentom, ki študirajo v Ljubljani, kakor tudi vsem afriškim študentom ob tej priložnosti iskreno čestitamo.

Morda je marsikateri novinec z začudenjem pregledoval kup papirjev, ki so mu jih dali pri vpisu. Med njimi je bil tudi listek, ki ste ga mogoče kasneje prebrali doma. Vtaknili ste ga v žep, to je skoraj za gotovo. Kajti ni ga bilo treba izpolniti kot druge prijavnice in anketne liste. Na njem ni bilo pri vsaki rubriki mesto za odgovor. Odgovorili boste na drug način. S tem morda, da boste že letos člani katere izmed skupin ŠKUD Akademik, ki vas je s tistim listkom ob vpisu presenetil. Katere so njegove skupine in kaj je sploh ŠKUD Akademik?

Študentovsko kulturno-umetniško društvo Akademik združuje študente, ki se navdušujejo za kulturno izživiljanje, vse od folklornih plesov do pevskih zborov... Pa kaj bi naštevali. Tole so njegove skupine:

AKADEMSKI PEVSKI ZBOR »TONE TOMSIČ« je bil ustanovljen leta 1946 na univerzi v Ljubljani. Ime nosi po narodnem heroju Tonetu Tomšiču, ki je bil svoječasno študent na ljubljanski univerzi.

Zbor sestavljajo študentje ljubljanske univerze; nekateri so njegovi člani tudi štiri, pet in celo več let. Zborovo kulturno-umetniško delo in poslanstvo je zasnovano na najširši podlagi, saj je v času od ustanovitve do danes posredoval ljudem širom naše domovine, pa tudi v tujini poleg domače folklorne, umetne in borbene pesni, tudi dela mnogih tujih avtorjev. Zbor je stalni gost študentovskih mednarodnih festivalov v Franciji, kjer je odnesel dve prvi mesti (v Strassbournu 1958 in Toulouseu 1959 leta). Zbor je s svojimi nastopi po tujini pritegnil pozornost tujih auditorijev. APZ je pel povsod, pel je uglednim in visokim gostom, študentom, delavcem in kmetom. Strokovnjakom in preprostim ljudem. In povsod je navdušil! Povsod je njegovi pesmi, polni poleta, viharno zaploskalo tisočero rok. Vendar APZ ni samo zbor, ki uspešno stopa na koncertne deske povsod po svetu, ampak je tudi dober kolektiv. Kolektiv, ki pozna predvsem trdo delo in tovarištvo. V zboru so študentje vseh strok; vse pa veže pesem. Vežejo jih tudi nepozabna doživetja. Vezi je med njimi sto in tisoč.

KOROSKI AKADEMSKI OKTET uspešno nadaljuje pevsko tradicijo koroških študentov. Svoje prve nastope je imel v letu 1959 v dravski in mežiški dolini. Nastopov pa je bilo vedno več. Programsko in umetniško rast so dopolnjevala snemanja na Radiu Ljubljana. Spomladi 1960 je sledila turneja po zamejski Koroški. »Slovenski vestnik« je navdušeno poročal o uspešnih koncertih.

Največje priznanje mladim pevcem predstavlja brez dvoma uspeh na mednarodnem tekmovanju pevskih zborov junija 1960 v Zahodni Nemčiji. Oktet je zasedel prvo mesto v kategoriji narodne pesmi, drugo mesto v skupnem plasmaju in častno nagrado za najboljši inozemski zbor. Njihov umetniški vodja Ciril Krpač je prejel nagrado za najboljšega dirigenta na tekmovanju.

Za tem so številna vabila utrla oktetu nove poti. Leta 1961 je imel oktet 16 kon-

SREČAMO SE NA VAJI

certov in dve radijski snemanji. Za svoja izvajanja je požel viharno odobravanje publike in koncertne kritike. Recenzenti so kar tekmovali z laskavimi priznanji. »Absoluten vrhunec zborovske glasbe, »Silen uspeh jugoslovanskih pevcev«, »Zlato v grlu« itd. itd.

Prihajala so vabila za naslednja gostovanja. Organizacijo so ponujale tudi koncertne agencije in radijske postaje. Novembra letos odpotuje oktet skupaj z zborom »Vinko Vodopivec« in folklorno skupino »France Marolt« na turnejo v Afriko.

Še kaj obetov? V aprilu 1963 verjetno koncertna turneja po Avstriji, Zahodni Nemčiji in Belgiji ter mednarodno tekmovanje na Nizozemskem.

V svojem delovanju se zbor lahko ponaša z zavidljivo številko — 300 nastopov na raznih proslavah, koncertih in radijskih snemanjih doma in na tujem.

PRIMORSKI AKADEMSKI ZBOR »VINKO VODOPIVEC« je leta 1953 ustanovila skupina študentov iz Primorske, ki so študirali na ljubljanski univerzi. Združila jih je ljubezen do petja, ki je lastna ljudem iz sončne Primorske... Zbor, ki je začel s skromnejšim številom pevcev, se je z leti povečal, repertoar

Marolt ustanovil ljubljansko folklorno plesno skupino GNI. Ta skupina je leta 1947 organsko prerasla okvire in se priključila ŠKUD-u Akademik Tone Tomšič; od takrat pa vse do danes so člani te skupine študentje ljubljanske univerze.

France Marolt je bil od ustanovitve do svoje prerane smrti leta 1951 tudi duhovni oče skupine. Koreografinja Marija Suštar in vdova po pokojnem ustanovitelju skupine Tončka Marolt, ki je prevzela glasbeno vodstvo, pa delata pri skupini od ustanovitve do danes in imata nedeljene zasluge za vse uspehe, ki jih je skupina v letih svojega delovanja dosegla.

Ime AFS »France Marolt« datira od leta 1951 in ga je skupina povzela z namenom izkazati spoštovanje svojemu ustanovitelju.

Prvotni namen skupine je bil ohraniti in širiti predvsem bogastvo slovenskih ljudskih plesov in pesmi v takšni obliki, kot so se ohranili med našimi ljudmi in kakršni so bili zapisani. Ta namen, ostati zvest originalnemu ljudskemu izročilu, je še do danes in bo ostal v naprej vodilo vsemu njihovemu prizadevanju.

AFS »France Marolt« je v petnajstih letih svojega delovanja požela nešteto

bil zid prebit. Vsa dvorana je odgovorila z navdušenim ploskanjem. Eno pesem so morali ponoviti. Ze na naslednjem nastopu »Akademika« se nam je zdel študentski zabavni zbor že star znanec. Zdelo se nam je, da proslava ne bo popolna, če ne bo nastopil tudi ta zbor.

Tako je letos nastopil trikrat v Ljubljani, enkrat v Rogoški Slatini in enkrat v Beogradu. Njegov program obsega popularna dela moderne zabavne glasbe, odlomke iz glasbenih revij in podobno.

Zborovsko petje zabavne glasbe pri nas še ni razvito, saj je to eden prvih podobnih zborov v Jugoslaviji, ima pa pred seboj, če bo svoje delo tako uspešno nadaljeval, kakor ga je zastavil, še velike perspektive.

»AD HOC« se imenuje študentovski jazz ansambel, ki so ga sestavili glasbeniki-amaterji, študentje iz različnih ansamblov. Sedanji vodja orkestra Franc Kapus ima za seboj dolgoletno prakso, saj je vodil že veliki akademski plesni orkester, ki je nekak predhodnik sedanje skupine »Ad hoc«.

Orkester je v svojem kratkem delova-

izvajanih pesmi je presegel ozke meje narodne pesmi in tudi kvaliteta zbora se je hitro dvignila, tako da se je kaj kmalu uvrstil med ostale renomirane slovenske in jugoslovanske pevske zборе.

Sprva je zbor nastopal le v krajih po Primorski, leta 1956 pa ga je pot prvič zanesla v zamejstvo, ko je z velikim uspehom pel svojim rojakom v Trstu in Gorici. Leta 1958 je bil povabljen na evropski študentovski festival (Foietike Evdomada) v Solun in v Atene, avgusta pa je z uspehom zapel na mednarodnem pevskem tekmovanju (Concorso polifonico »Guido d'Arezzo«) v Arezzu — Italija. Tudi letos je na jubilejnem tekmovanju dosegel lepe uspehe.

Pevci tega zbora zelo radi pojo slovenske in jugoslovanske narodne ter umetne pesmi, pa tudi po repertoarju drugih pesmi rad sega. Njihov konjiček so predklasične in renesančne pesmi, pisane v polifonem slogu, ter črnske duhovne (negro spiritualis). Z izborom najlepših pesmi iz svojega repertoarja se bo skušal primorski akademski zbor »Vinko Vodopivec« pod vodstvom sedanjega dirigenta Braneta Demšarja kar najlepše predstaviti tudi občinstvu na gostovanju po Egiptu.

AKADEMSKA SKUPINA »FRANCE MAROLT« obstaja že lep čas. Pred 17 leti je takratni direktor glasbeno-narodopisnega instituta v Ljubljani in znan zbiravec slovenskega narodnega blaga France

izredno lepih uspehov. Gostovala je preko 30-krat v raznih deželah zahodne Evrope in v Grčiji. Skupina je imela skupaj (doma in v tujini) že blizu 500 nastopov, več televizijskih snemanj na RTV v Parizu, Berlinu, Neustadtu, Hamburgu in drugod. Enega največjih uspehov je skupina dosegla lani v Parizu, ko je po 14-dnevni zelo naporni turneji po raznih mestih Francije za krono omenjene turneje v konkurenci 61 skupin iz 40 držav vsega sveta dosegla prvo mesto. Številne kritike o bleščečih nastopih članov folklorne skupine, polne hvale o njihovem mladostnem navdušenju in veselju do plesa v raznih časopisih zapadnoevropskih držav so zgovoren dokaz, da je AFS »France Marolt« v tem delu sveta ne le poznana, ampak tudi močno priljubljena.

Skupina šteje trenutno 70 članov — študentov, ki se redno dvakrat tedensko ob večernih urah sestajajo na vajah, kjer izpopolnjujejo svoje plesno znanje, da bi lahko ponesli bogastvo, lepoto raznolikosti slovenskih in jugoslovanskih ljudskih plesov in pesmi v razne kraje domovine in tujine in ga posredovali čim večjemu številu ljudi.

ŠTUDENTSKI ZABAVNI ZBOR se nam je predstavil prvič šele v preteklem letu. Bilo je menda v Festivalni dvorani. Nekako z nezaupanjem so študentje gledali novo skupino »Akademika«. Okrog trideset pevcev in majnega orkestra. Za tem so zapeli prvo pesem. In še drugo. Tedaj je

nju požel že lepo število uspehov, pozornost tuje javnosti pa je vzbudil s svojim uspehom na letošnjem svetovnem mladinskem festivalu v Helsinkiju.

»DRAMSKA SKUPINA« ima najmanjšo tradicijo. Pred dvema letoma je nastudirala eno dramsko delo in požela z njim precej uspeha, v preteklem letu pa je iz neznanega vzroka zamrla. Letos jo spet ustanavljamo, tokrat še z veliko večjo voljo. Morda tudi z večjimi načrti. In z večjim zaupanjem v uspeh. Saj je Ljubljana eno redkih univerzitetnih mest, ki nima svojega stalnega študentovskega gledališča. Znano je, da so ravno ta v svetu nosivec najnaprednejših tendenc gledališča in da uspešno konkurirajo celo profesionalnim odrom.

Še enkrat vabimo vse študente in študentke, naj se vključijo v našo gledališko družino. Letos bo pod umetniškim vodstvom Andreja Kurenta nastudirala delo mladega nemškega dramatika Silvanusa: Rdeči Buda.

Našteli smo Vam Akademikove skupine. V katero se boste vključili?

P. B. — J. P.

KAKO SE MI JE ZNAJTI?

LJUBLJANA

UREDNIŠTVO TRIBUNE

6

FAX ZA MEDICINO

KRAZOV TRG

GOZDARST

AGRONOMI

VETERINA

TELESNA VZGO

TRUBARJEVA

RESLJEVA

VIŠJA PEDAGOŠKA

1+1

GRAD

ADVOŠCINA

VAKA-DEMSKI KOLEGIJ

TITOVA

AKA

GLASB

ARHITEKT

UNIVERZA

ZOISOV GRABEN

FILZOFIJA

EONOMIJA

C₂H₅OH

KEMIJA

ERJAVČEVA

GEOMIJA

STROJN

GRADBENA

ZADNJA INSTANCA

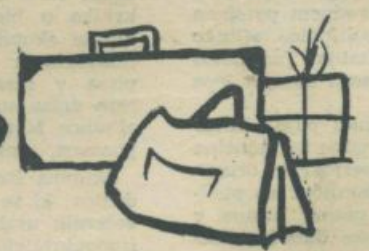
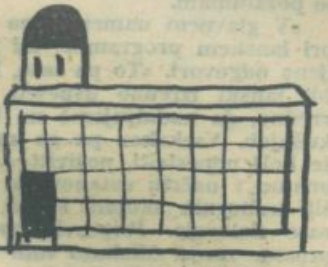
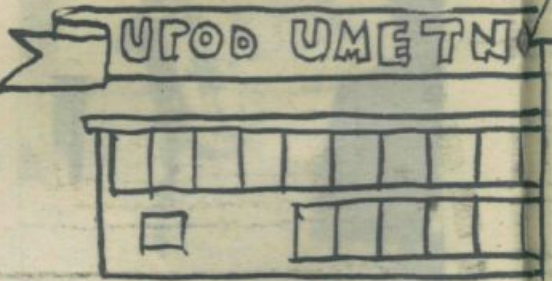
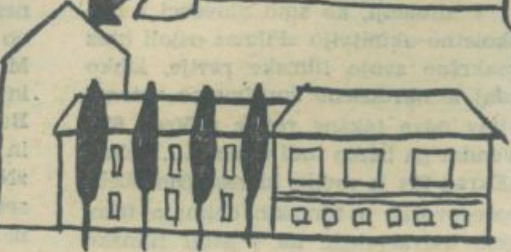
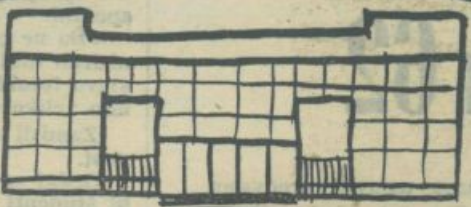
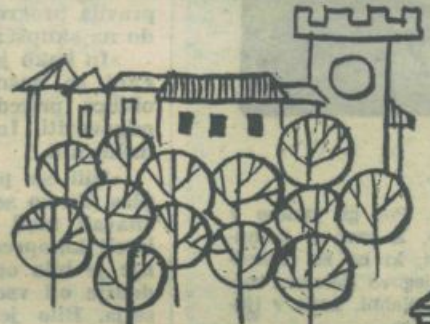
UPOB UMETN

AŠKERČEVA

KUDAR.+METAL.

V NASELJE

V NASELJE

Naselje – mesto študentov

Ce te pot zanese proti Rožniku po tihi, skoraj osamljeni asfaltni cesti, se nenadoma izvije pred teboj gruča na novo postavljenih blokov. Skoraj nezaupljivo se tiščijo skupaj in nehoti se ti vzbudi vtis, kakor da tvorijo posebno mesto zase. Studentovsko naselje. Tu je prijetno, pomislim sam pri sebi, med samimi mladimi ljudmi, svojimi kolegi si resnično lahko sproščen, kakor da bi bil doma. Pred seboj opazim zamišljenega črnolasega fanta in pristopim k njemu. Ogovorim ga. Zanima me, kako teče življenje v tem mestecu, kako se študentje spoznavaajo med seboj, kje se razvedrijo...

»Za kulturno družabno življenje skrbi pri nas posebna komisija«, mi odgovori. »Tudi za letos je pripravila program. Sprejeli pa ga bodo na skupščini.«

»In kako je bilo lani?« vprašam. Fant se nasmehne, kot bi zaradi obilice prireditev ne mogel takoj odgovoriti. In res mi prične nato naštevati:

»Bili so plesi... Vsako soboto ples. Tu so se lahko študentje spoznavali med seboj... Potem smo imeli kinopredstave. Zanimanje zanje je bilo ogromno. Prišli so študentje od vsepovsod, ne le iz Naselja. Bilo je okoli 15.000 obiskovalcev...«

Kar zamislim se ob tej visoki številki. Toda fant me ne čaka, ampak še kar naprej vneto nadaljuje:

»Imeli smo tudi koncerte... Potem gledališke predstave. Gostoval je Oder 57.«

»Vse to je pri nas laže izvedljivo, ker imamo svoje dvorane,« mi še hitro vmes pojasni. »Tako so stroški mnogo manjši, kakor če bi morali zunaj v mestu najeti kako dvorano. In tudi cene vstopnic so zelo nizke. Z njimi pokrivamo namreč samo materialne stroške...«

In spet mi našteva:

»Gostoval je tudi 'Koroški oktet', potem 'Akademik' s folklornimi plesi. Vse prireditve so bile dobro obiskane.«

»Vendar pa bi se 'Akademik' lahko bolj zanimal za nas študente«, mi pri tem potoži, »že vse in prav, da nastopa zunaj in na zunaj manifestira, toda prvi smo mi...«

Pritrdim mu. Govor nama steče še nekoliko o naši študentski gledališki skupini, ki je lani popolnoma zatajila. Potem se nenadoma spomni:

»Da ne pozabim. Lani smo organizirali tudi likovno razstavo in razstavo fotokluba. Za obe razstavi je bilo veliko zanimanja.«

Zamislil se. Nato mi izda skrivnost.

»Sedaj razmišljam o poskusu, da bi študenti sami s svojimi likovnimi prispevki okrasili naselje. Mogoče bi razpisali natečaj preko 'Tribune'... Za to pa bi rabili seveda nekaj sredstev.«

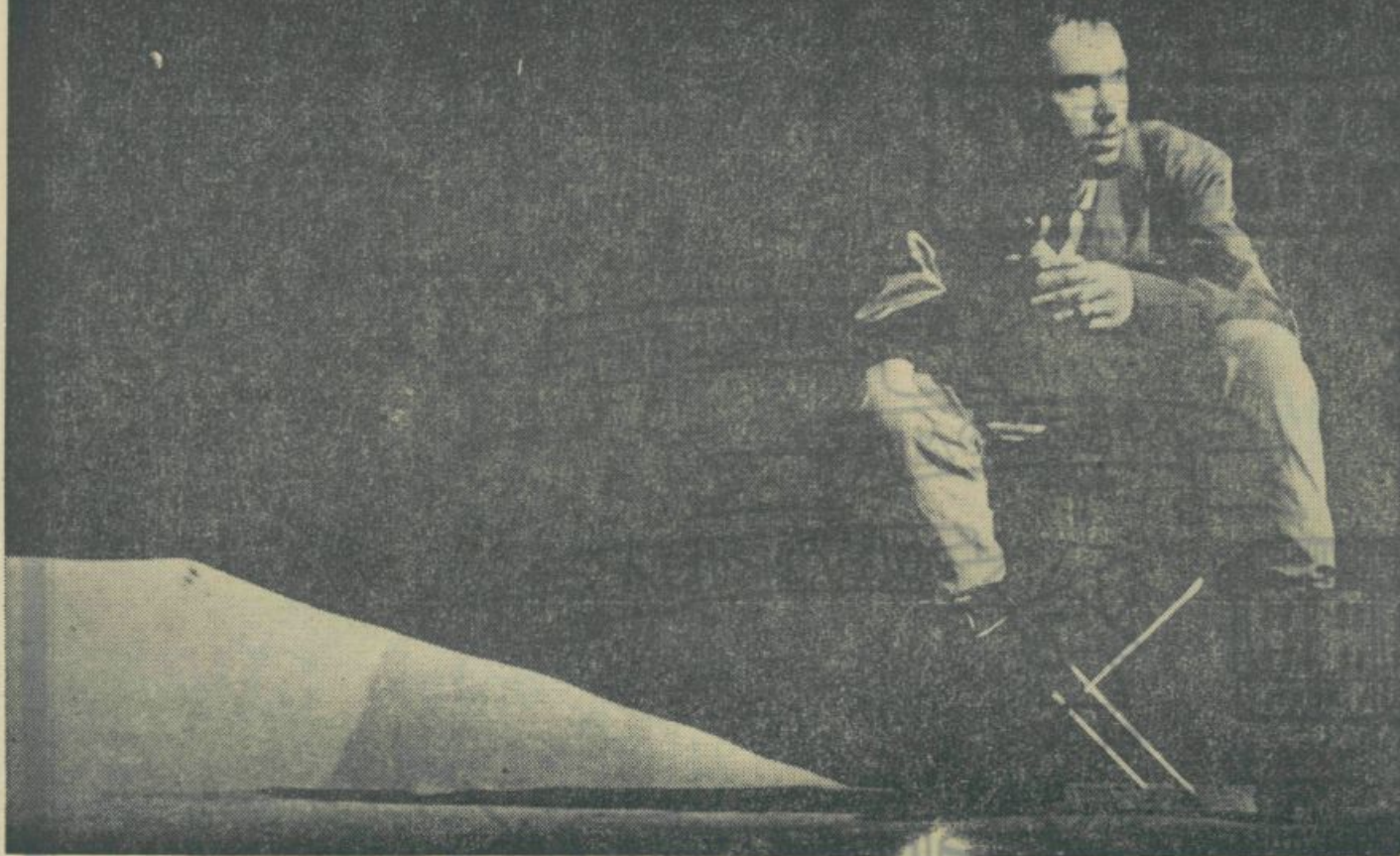
Zamislil se originalna in vredno bi bilo o njej razmisliti.

»Saj res, kakšen pa je vaš program za letos? V glavnih črtah?« se pozanimam.

»V glavnem nameravam ostati pri lanskem programu«, mi zamišljeno odgovori. »To pa zato, ker je bil lanski izredno uspešen in je vredno, da nadaljujemo na teh izkušnjah. Vsekakor pa ga mislimo še bolj popestriti, poživiti... Tako imamo v načrtu ustanovitev manjših kulturnih skupin, ki bi vsaka zase delovala. Pripravljamo tudi prostor zanje. Mislimo tudi na izmenjavo kulturnih skupin z različnimi študentskimi centri, kot na primer z Zagrebom, vendar je to še precej v zraku...«

»No, ali ni pri nas živahno?« me je iznenada vprašal. Moral sem mu pritrditi. Ob slovesu pa sem mu dal objubo: vsi, tudi tisti, ki nismo iz naselja, se bomo vedno radi udeležili vaših prireditev. Na svidenje, kolega!

Ingo Paš

Alienacija

Ljudje so prišli kasneje

Pavle Zidar, pesnik, se nam je pred kratkim predstavil s proznim prvencem, ki mu ga je natisnila Cankarjeva založba v Ljubljani. Ko prelistamo knjigo in skušamo Zidarja uvrstiti med te ali one, smo v zadregi, kajti pred nami je knjiga, ki se kar ne more uvrstiti med literaturo in psevdoliteraturo zadnjih nekaj let. »Soha z oltarja domovine« je upravičeno vzbudila živahno zanimanje slovenske kulturne javnosti, pa ne samo zato, ker je izpoved. Predvsem zato, ker je resnična izpoved. In kot se Zidarjevemu junaku vsak vtis ponavadi izprevrže v svoje nasprotje, se tudi njegova izpoved v celoti izprevrže v občožbo.

Zidar piše o sebi. Avtobiografije pišejo starci in ljudje, ki jih je okolje in specifičnost situacije naredilo zaslužno. Zidar ni starec in tudi junak ni. Eden izmed nas je, ki je živel v zanimivem času, ograjenim z zidom smrti. Njegova izpoved je vse kaj več kot golo beleženje dogodkov, ki so se mu zdeli važni za naracijo. Da piše o sebi, sicer nikjer direktno ne pove, vendar ga lahko spremljamo in spoznavamo, ko govori v jaz — tehniki o svetu v predzadnjem koncu Gorenjske, ko prva leta življenja ogovarja drevesa in vode in govori s kamni (dolgo smo se igrali družino, brate. In vsak mi je povedal, kako žalostno je biti kamen), pa ga zasledimo na poti v pregnanstvo (težko je biti trinajstleten obsojen na smrt in vedeti za nič, ki je onkraj razumnega), pa potem domov in še enkrat nazaj, na Dolenjsko.

Knjiga obsega štiri zapise: Otrok, Der Feind hört mit, Na levem bregu Drave, Bog daj srečo, Čez devet mesecev in čez. Začetek sega v prve dni vojne, konec pa pada v najbližjo preteklost, ki jo še dobro poznamo, saj nas od nje loči obdobje morda samo treh, štirih, petih let. V prvem zapisu (Otrok), ki je najboljši, se še najbolj pozna pesniški jezik. Ostali zapisi (razen Bog daj srečo) izgubljajo zanimivo metaforiko na rovaš direktnije izpovedi, pogostih evokacij in razmišljanj.

Zidar piše o otroku in ga spremlja na poti v življenje. Zanimiva je Zidarjeva postavka takoj na začetku knjige, ko opisuje otrokovo sinhroniziranje z naravo, medtem ko je stik z ljudmi zanj po-

rozen in večkrat katastrofalen. Otrok v času zrahljanih moralnih norm (vojna) ne loči med dobrim in złim in smrt mu ne pomeni ničesar posebnega (Dogodek v šoli, ko otroci podminirajo razred, v katerem naj bi se zvečer sestali Nemci. Namesto teh zleti v zrak šola z otroki). Kompleks kdívde se začne v otroku razraščati in srečujemo ga, ko izbruhne na dan ob novih smrtih. Katarzo doživi šelč, ko ob neki drugi smrti izjavi, da je krivec, čeprav ni bil. S tem se neposredno sam v sebi obtoži za dogodek v šoli.

Zapisek ob ekranu 62

V situaciji, ko smo Slovenci z lanskoletno ukinitvijo »Filma« ostali brez vsakršne svoje filmske revije, lahko zdaj le navdušeno sprejmemo ustanovitve nove takšne revije »Ekran 62«. Vendar pa lahko tudi upamo... Zakaj, »Ekran 62« je revija, ki resnično obeta spregovoriti o filmskih delih in filmskih ustvarjalcih, ne v stilu filmske šund literature, temveč na višjem umetniškem nivoju. Le tako bo revija lahko izpolnjevala tudi svoje poslanstvo, ki je po besedah njenih urednikov predvsem v »razvijanju kulturnega potenciala najširšega kroga ljubiteljev filma«. To je nedvomno zelo širok koncept, katerega uresničevanje je danes nujno potrebno, odvisno pa je ne le od uredniškega odbora, izdajatelja, temveč v precejšnji meri tudi od najširšega kroga bralcev. Zato se uredniški odbor že v prvi številki obrača na vse, ki jih zanimajo problemi filma in televizije, da vzpostavijo čimbolj ploden kontakt z revijo, ki naj sčasoma preide v neposreden stik in sodelovanje.

Ce prelistamo prvo številko »Ekran 62« in pogledamo, kaj nam je pri-

Sam postane učitelj. Pot ga zanese v nazadnjaško Dolenjsko. Z vero v komunizem stopa proti vasi, ki bo za naslednjih nekaj mesecev njegovo delovno mesto. In ta vera počasi plahni, kajti v ljudeh ne najde nobene opore.

Prepletanje kompleksa krivde in iskanja izhoda in poti do likvidacije otrokovega travmatičnega doživljanja (vojna) so silnice, ki vodijo pisateljevo pero. Pisatelj prefinjeno in z odličnim poznavanjem opisuje kmete in njihovo življenje v dilemi zadruga — ne zadruga. Prizor volitvami v vasi Trebišnjici je naravnost dolenjsko folklor. Vendar pa poudarjam: kmeta in njegov položaj. Zidar ni karikiral. Prav tako ne situacije v šoli, kjer uči kmečke otroke, ki so že od mlada izmučeni od dela. Tako je bilo, žal, in je ponekod še. Med iskanjem tišine je Zidar izbral besedo. Močno in prepričljivo.

Zidarjev problem je generacija, ki so jo prva leta spoznavanja življenja vrgla v vojno in ki je izgubila sled za seboj in svojimi cilji. Iskanje moralne podpore in iskanje poti v normalno življenje obsega vsa njihova prizadevanja. Njegovi ljudje se težko znajdejo, kajti situacija je bila težka. Ljudje so prišli namreč šele kasneje.

Peter BRESČAK

nesla, se moramo ustaviti predvsem ob sestavkih: Strastni iskalec Vitka Muska, v katerem nam je orisal delo in življenje filmskega velikana Luisa Bunuela, ostrega kritika lažne morale in vsakršnega komformizma, avtorja »Nazarina« in »Viridianek«. Nadalje ob sestavku Nova pota filma, v katerem nam vrsta priznanih filmskih delavcev spregovori o današnjih smereh filmske umetnosti. Toni Tršar je spisal kritičen pregled letošnjega Pulskega festivala; poleg tega pa nam revija prinaša tudi nekaj filmskih kritik. Razen teh kulturnih sestavkov pa prinaša revija še nekaj sestavkov predvsem praktične narave, ki so prav zaradi svoje praktičnosti izredno pomembni. To je zapis J. Podgornikove o filmski vzgoji pri nas, potem rubrika »Vodnik«, ki naj opozarja bralca na vse pomembne dogodke v filmskem dogajanju pri nas in na svetu, in končno še rubrika za amaterje, ki naj pouči amaterske ljubitelje filma o skrivnostih filmskega ustvarjanja. Mislim, da že ta bežen pregled po prvi številki nove filmske revije dokazuje, da so njeni uredniki zastavili vse sile, da bi uresničili svoj koncept. Ingo Paš

ZAKLJUČNI PLES

Da se najprej predstavim: ime mi je Jelka, študiram medicino, drugi letnik, stanujem v študentskem naselju, v bloku tri, v sobi, ki se tudi končuje na tri. Sem velika, malce presuha, že dve leti sem rdečelaska, ker se to dobro prilega mojim očem, ki so včasih zelenkaste.

Moja zgodba je tako enostavna in tako stara, da se je skoraj sramujem. Povedati bi se jo dalo s tremi besedami: on, ona in jaz. Seveda, določeno vlogo pa so pri tem igrali še moja sestanovalka, moj izpit iz anatomije in pa zaključni ples v Naselju.

On je že lep čas študent tehnike. Zlobneži pravijo, da bo tudi še ostal lep čas. Sam pa pravi, da je umetniška duša, ki se ne more sprijazniti s tehniko, ki je vsa stisnjena v malenkostne okvire. Ne vem, če je to res, ker nisem psiholog; toda na obrazu ima nek poseben izraz, ki ga dela zanimivega. Se zmeraj sem prepričana, da je zelo simpatičen fant, čeprav tega ne priznam nikomur, razen sebi (Seveda, včasih sem govorila, da je moj junak, zdaj to energično preključujem, ker si bom morala poiskati drugega). Tolažim pa se s tem, da je v Naselju vsaj še deset deklet, ki tudi nikomur ne priznajo, da jim je všeč, pa le gledajo hrepeneče za njim.

Najina zgodba se je pričela nekoč v aprilu. Takrat je namreč »ona« odšla domov. Moja stanovalka, ki ima nos za interne zadeve tehnikov, se je po svojih mnogih zvezah spoznala z njim in naslednji dan je bil povabljen k nam. Toda nikar ne mislite, da je moja sestanovalka to delala iz ljubezni do mene. Imela je mnogo bolj praktične cilje. Toda na srečo sem bila doma tudi jaz.

Najprej smo debatirali o zelo vzvišenih problemih. On je ugotovil, da sem velik idealist. Potem me je zamišljeno pogledal in vprašal:

»Ali si sploh že kdaj imela fanta?«
Zardela sem, kot se spodobi, potem pa rekla:

»Seveda. Ime mu je bilo JIMMI. Ali ni to smešno?«

»Seveda, zelo smešno je«, se je strinjal. Potem je še pristavil, da so mu rdečelaski že od nekdaj všeč.

Potem sva bili povabljeni v kino. Ampak moja sestanovalka ni tako neumna, da ne bi opazila, da sem bila povabljena jaz, in je imela važen sestanek. Počutila sem se kot Julij Cezar, in sem povabilo sprejela, čeprav sem vedela, da eksistira tudi »ona«.

Ne spominjam se več, kaj mi je pripovedoval tisti večer. Rekla sem mu, da vem, da bi bila zanj samo avantura in da tega nočem. Odgovoril mi je, da si ni mislil, da sem taka kot druge. Ker pa nisem hotela biti taka kot druge, sem pustila, da me je poljubil in poljubljal me je vso pot in še pred blokom, tako da me je moralo videti najmanj petdeset žensk, ki so seveda takoj nesle na nos moji sestanovalki. Moja sestanovalka, ki je sicer neoporečna kolegica, pa ni vajena prenašati porazov. Bila je tako prebršana, da mi ni rekla ničesar, ampak je počakala »nanjo«. Čez teden dni se je »ona« vrnila in takrat je seveda tresčilo.

Stvar pa je v tem, da sem se jaz v resnici zaljubila vanj in sem to tudi »njeje« priznala. Prišla je namreč k meni, češ da hoče iz mojih ust izvedeti, če sem bila res z njim tisti teden. Bila pa je tako

nespretna, da mi je celo povedala, od koga ima te informacije. Namreč, dobila jih je od moje sestanovinke.

Rekla sem ji, da je res. On mi je namreč nekoč dejal, da je že zdavnaj nima več rad. Mislim, da je to povedal iskreno. Samo poguma ni imel, da bi ji to povedal. Preveč sta bila povezana. Prepričana sem bila, da mu bom jaz dala to moč. Rekla sem »njeje«, da ga imam rada in da ima tudi on mene. Obe sva jokali. Ona od jeze, jaz pa od sreče. Zdelo se mi je, da je najhujše že za mano.

Drugi dan sem ju videla pri kosilu. Pogledala me je zaničljivo. Pozneje nekoč mi je prišel povedat, da ji samo zato ni rekel, ker je pred izpiti in bi ji to vzelo

No, da. Takrat sem ga spet videla. Tisti večer sem bila lepa. Mami sem namreč rekla, da sem naredila anatomijo. Ne da bi hotela lagati, toda tako je ponosna name, da ji nisem mogla priznati. Ga bom pač naredila kdaj drugič. Malce slabo sem se počutila v obleki, ki mi jo je kupila. Bila pa je v resnici lepa obleka; zelenkasta, rahlo predrzno ukrojena in pristajala mi je izredno dobro. Bil je z »njom« Toda »ona« je bila tisti večer medla, jaz pa sem žarela. Nemara me je zato tako gledal. Potem pa je zbral celo toliko poguma, da me je prišel prosit za ples. »Ona« je videla. Zelo težko mi je bilo smejati se z njim, toda učili so me, da moram znati prikrivati čustva. In tisti večer sem sijaj-

Ne vem, če je prav, norčevati se iz čustev drugih ljudi. Moja sestanovalka mi je čestitala kar na licu mesta. Jaz pa sem še malo popila, da bi si utopila slabo vest.

Potem... potem sem pač šla domov z nekom drugim. Nekaj časa sva se sprehajala po Tivoliju in se poljubljala. Strašno smešni so se mi zdeli tisti poljubi in smejala sem se kot nora. Pozneje me je bilo sram zato; razen tega pa sem smrtno užalila spremljevalca, ki je bil navsezadnje prav prijeten fant. Tako jezen je bil, da me je nazadnje pustil in sem se morala sama vrniti v Naselje.

Pred blokom sem srečala nekaj fantov. Eden mi je podaril šopek vrtnic, ki jih je natrgal nekje v Tivoliju.

Doma mi je sestanovalka še enkrat čestitala. Rekla je, da sem bila sijajna. Nisem jo poslušala. Gledala sem tiste rdeče rože in naenkrat sem imela oči polne solz. Takrat sem zadnjič jokala zaradi njega. Ne samo zaradi njega. Zaradi ljubezni, ki jo tako čakam. Pravijo mi, da sem idealist. Da take ljubezni ni. Da se moram

pol leta. Počakam naj, da bo ona končala in potem ji bova povedala. Kaj je dva meseca proti večnosti, je dejal, in midva da bova potem lahko vedno srečna. Odgovorila sem mu, da si lahko misli o meni, da sem navadna ženska in da to tudi sem, da pa je on slabič in da ga nočem več poznati.

Mnogo sem prejkotala. Sestanovalka mi je pozneje rekla, da sem od tega dobila še bolj zelene oči in da je to lepo, toda to je seveda zloba. Res pa je, da je zaradi njega šel po vodi moj izpit, čeprav tega nikomur ne priznam, celo sestanovalki ne (Zdaj sva se namreč spet sprijaznila). In zaključni ples?

no igrala. Ne vem, kje je tisti večer jemal pogum, ampak pustil je »njom« in plesal z mano. Delala sem se zmagoslavna, v resnici pa sem se počutila zelo klavrno in revno. Se zmeraj sem bila zelo zaljubljena, toda pokazala mu tega nisem. Rekla sem mu, da je bilo z moje strani samo šala, da sem se hotela samo revanširati nekemu drugemu in da sem to tudi popolnoma dosegla. Da mi je bil samo sredstvo. In še več takega. Skratka, zelo sem ga ponižala. Da bi se maščevala še njej, sem ji nazadnje rekla, da ji ga vračam. Mislim, da bi me bila takrat najrajši požrla, toda reči si ni upala ničesar. Bala se je zanj.

naučiti jemati življenje tako kot je. Ampak jaz se v ljubezni še zmeraj ne morem zadovoljiti z manj kot tistim, kar pod ljubeznijo pojmujem.

Konec zgodbe. Morda samo še, da je mama izvedela, da nisem napravila izpita in da ne bom nikoli pozabila njenega obraza v tistem trenutku. Njega še srečam včasih. Pozdravi me, jaz pa samo pokimam. Tudi »njom« sem še parkrat videla, pa sva prezrli druga drugo. Mislim, da me zelo sovraži. Včasih se mi zdi, da bi se ji morala opravičiti.

JELKA

JOHN OSBORNE

MARTIN LUTHER

III. DEJANJE

2. prizor

Wittenberg 1525. Koračnica, kanonada in kriki ranjenec. Dim, zvihrana zastava s križem in lesenim čevljem, znamenje kmečkega gibanja v Bundschuh. Na eni strani odra majhen oltar, kakršni so v kapelah, nasproti prižnica. Na sredi odra truplo ubitega kmeta... v opredlu stoji Vitez, izmučen je, brezupen, okrvavljen in zamazan.

VITEZ: ...To sem mislil povedati, ko sem rekel, zgodilo se je, in zgodilo se je na podoben način vsem nam, ki smo bili tam, tako prijateljem kakor sovražnikom njegovim. Ne verjamem, ne, ne verjamem, da bi vam, pa čeprav bi znal pisati in govoriti tako kot on, da bi vam znal vsaj od daleč povedati, kaj smo mislili, ali kaj smo mislili nekateri, da bi iz tega lahko nastalo. Seveda, vsi nismo mogli čutiti enako, a meni je bilo pri duši tako, da bi bil najrajši zavpil na ves glas in izdri meč, ne, kaj izdri, odtrgal bi ga, kakor da je roža, ki raste iz moje krvi, in zasadil bi ga tja, kamor bi mi velel on.

(Vitez se zatopi v lastne misli, potem se mu pogled ustavi na kmetovem truplu. Z mečem suni v voziček.)
No, ni se izteklo kakor bi bilo treba. (Se obrne h

kmetovemu truplu.) Kajne prijatelj moj? Vsaj tako ne, kakor smo se nadejali, prav gotovo pa ne, kakor si se nadejal TI. Ampak komu bi le kdaj prišlo na misel, da se bomo navsezadnje znašli na dveh nasprotnih straneh, on na eni, mi pa na drugi. Da bo takrat, ko se bo vnel boj med vami in njim, on stal zunaj klavnice in bo trobil v njihov rog, da bo trobil glasneje in krepkeje kakor vsakdo drug in na vsa usta terjal tvojo kri, da vas bo v tisočih razkosaval in obesal in da boste odcapljali v ogenj za vse večne čase. O, saj verjamem, da je šlo vsaki skupini za drugo stvar. Vsem je šlo za nekaj, kar bi lahko dobili, pa še za tisto, česar se dobeden izmed nas ni imel pravico nadejati. Vsi smo bili eno, vsi tisti imenitni knezi in knezoškofi, lažni plemiči in postopaški, lažni bogataši, plemeniti ta in pleminiti oni. Kakor svinje okoli korita so brskali za vsakim grošem, ki ga ta uboga kmečka para nikoli ni premogla. Vsi tisti debeli opatje, ki se jim od debelosti nabirala koža in jim kakor gosje jajce mahedra s tilnika, potem pa še vsi tisti propadli vitezi, kakršen sem na primer jaz, izgubljeni in obubožanci, ki so doživeli lepše čase, in ki se v svoji zbeganosti ne bojijo lotiti se česar koli, ker vedo, da ne more biti več huje...

(se s komico čevlja dotakne kmetovega trupla).
No vidiš, tokrat kot vedno si utrpel izgubo ti...

(Vitez se pripravlja, da bi šibak, kakršen je, naložil truplo na voziček. Pride Martin s knjigo v roki. Spogledata se, Martin se ozre na kmetovo truplo. Vitez vzame Martinu knjigo iz rok in jo ogleduje, vendar mu ne uide, da se je Martin plašno odmaknil od trupla.)

VITEZ: Ze spet nova knjiga? (Mu vrne knjigo) Misliš, da bo šlo med ljudi tako kakor prejšnje? (Pauza). Rekel bi, da bo. Vselej se kdo naide, ki te poslu-

ša. Kaj ne? (Martin se odpravlja, toda Vitez ga zaustavi). Martin! Samo še malo. (Vitez se obrne ter na lahko, kakor bi opravljal obred, položi roko na kmetovo truplo. Nato namaže Martina s kmetovo krvjo). Tako. Tako je boljše. (Martin se zgane, da bi odšel, a Vitez ga ponovno zadrži). Zdaj si tak, kakor je treba. Zdaj si tudi ti na zunaj mesar —

MARTIN: Bog je mesar —

VITEZ: Kaj ti nisi?

MARTIN: Zakaj Njemu tega ne očitaš?

VITEZ: Vseeno, saj nosiš ti Njegovo oblačilo. (Martin gre v stopnicam, ki držijo na prižnico). Kar dobro ti pristaja. (Pauza) Mar ne? Tistega dne v Wormsu si se potil kakor pujs. Se še spominjaš? Vohal sem te, vsega, kolikor te je bilo, od tam, kjer sem stal, sem te vohal. Kar si živ, se ti je posrečilo le eno: vse, česar si se lotil, si spremenil v smrad, v nevarnost in smrt. Pa bi lahko kaj takega zmožel. Celu prostost in red, oboje bi nam lahko prinesel.

MARTIN: Ni ga upora, ki bi bil pravičen. Saj so kristjani poklicani, da trpijo, ne pa da se borijo.

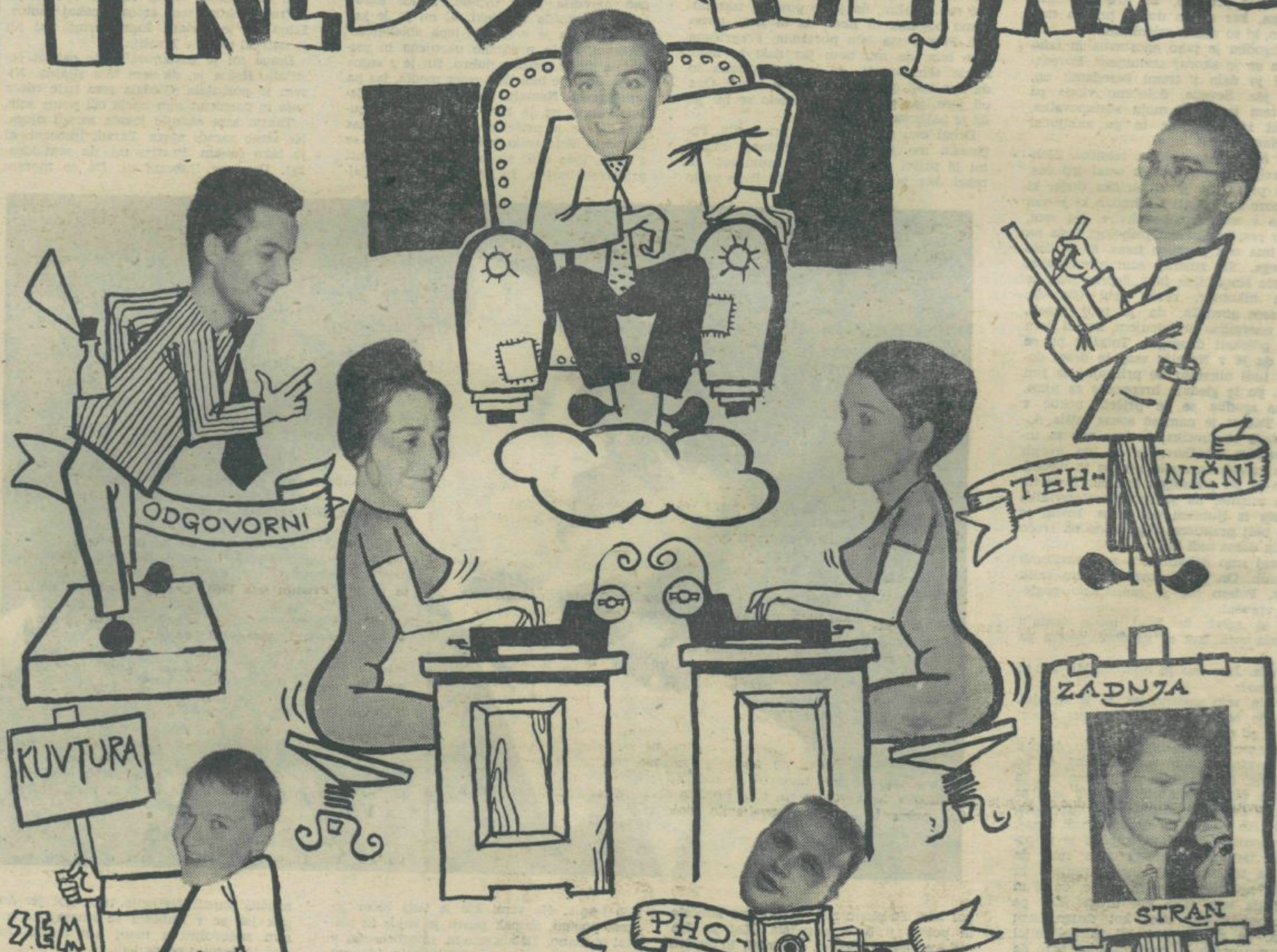
VITEZ: Vendar Kristus je s svojo krvjo odrešil nas vse. Prav vse in ni delal razločka med bogatimi in revnimi. (S prstom pokaže na kmeta) Mar ni bil vstet tudi on, ko so pisali Sveto pismo? Ali si bil odrešen samo ti, samo ti in tvoji knezi in z njimi purgarji in pajdaši?

MARTIN: Odrešen? (gre po stopnicah na prižnico) Knezi me zmerjajo, ti me zmerjaš, kmetje me zmerjajo —

VITEZ (Gre za njim po stopnicah) Kaj nisi bil ti tisti, ki si vinu prilil vode?

MARTIN: Kadar vidim zmedo in nered, slišim hučica igrati no orle in strah me je. Zdaj je dovolj —

PREDSEDAVLIJAMO

UREDNIŠTVO

tribune

NA URNIKU: KOŠARKA, ODBOJKA...

Današnja številka je namenjena predvsem našim novim kolegom. Zadalji smo si nalogo: čimbolje jih seznaniti z vsem, kar bodo srečevali v novem, študentskem življenju. Pri predstavljanju različnih študentskih aktivnosti ne moremo obiti športnega in telesno-vzgojnega udejstvovanja.

Za to vrsto dejavnosti naših študentov je s formalne, organizacijske plati dobro poskrbljeno, saj se s tem ukvarja precej ljudi. Za množično študentsko športno udejstvovanje skrbijo: komisija za telesno in izvenarmadno vzgojo pri univerzitetnem svetu; podobne komisije so tudi na vseh fakultetah; referat za telesno vzgojo pri rektoratu in Zveza študentskih športnih organizacij.

Naj vas prvo seznanimo z univerzitetnimi telesno-vzgojnimi institucijami. Komisija za telesno vzgojo pri US je bila ustanovljena v letu 1959. Precej zaslug za njeno ustanovitev ima nedvomno tudi študentska organizacija, ki je že vrsto let terjala, naj skrb za množično telesnovzgojno udejstvovanje prevzame univerza. Komisija naj bi pripravila ugodna tla za uvedbo neobveznega pouka telesne vzgoje. Njeno delo je bilo vsekakor zelo težko, saj se je morala spočetka boriti z zaostalimi nazori nekaterih odločujočih ljudi na univerzi.

Glavni uspeh njenega dela je bila ustanovitev referata za telesno vzgojo pri rektoratu. S tem, da sta skrb za telesno vzgojo končno prevzela dva strokovnjaka, naj bi bila pionirska vloga komisije pri US v glavnem končana. Lansko leto so bile namreč ustanovljene na vseh fakultetah posebne komisije za telesno in izvenarmadno vzgojo, ki naj bi s pomočjo strokovnjakov zagotovile najbolj primerne oblike neobvezne telesne vzgoje svojim študentom. Žal se je izkazalo, da na mnogih fakultetah položaj še ni bil dovolj ugoden. Tako zamisel o res korenitih izpremembah na tem področju ni uspela.

Referat za telesno vzgojo pri rektoratu smo obiskali z namenom, da zvemo, kakšen program so pripravili za letošnje šolsko leto. O načrtih in pripravah nam je pripovedoval prof. Gregor Hiti.

»Znano je, da naše delo v preteklem šolskem letu ni rodilo uspehov, ki smo jih pričakovali. Čeprav so bili pogoji za neobvezno vadbo zagotovljeni za vse fakultete, so študentje le ponekod napolnili telovadnice. Vzroki: preveč oddaljene telovadnice, morda tudi nekoliko okorel program vadbe.«

»Kot že lansko leto, smo skušali tudi letos zagotoviti za študente najugodnejše pogoje za vadbo v telovadnicah. Znano je, da šolam v Ljubljani primanj-

kuje pokritih vadbenih prostorov. Številna športna društva in TVD Partizan napolnijo preostale razpoložljive dvorane. Na naš pisarni poziv nismo dobili niti ene ponudbe. Poslužili smo se osebnih poznanstev in tako zagotovili študentom naslednje telovadnice: TVD Partizan Moste, TVD Partizan Trnovo, Dom Ljuba Serceja in telovadnico osnovne šole Prežihovega Voranca. Zaradi popravil je izpadla telovadnica na Viču, ki je bila v preteklem letu najbolj obiskana. Morda bo popravljena do konca leta.«

»Velike težave imamo s komisijami za telesno vzgojo na fakultetah. Pri svojem delu ne pokažejo — razen nekaterih častnih izjem — nobene lastne iniciative. Znano nam je, da n. pr. le na filozofski fakulteti skušajo najti primeren prostor, kjer bi lahko postavili mizo za namizni tenis.«

»Lansko leto je bilo precej govorjenja, da bo letos na medicini in filozofiji uvedena obvezna telesna vzgoja za študente prvega letnika. To letos še ne bo obveljalo. Fakultetni svet na medicini zahteva po obvezni vadbi ni sprejel. Bržkone zaradi finančnih sredstev. Za primeru naj povem, da so približni računi (izvršila jih je komisija pri US) pokazali, da je neobvezna vadba le malo cenejša od obvezne, torej bi morali podobna stališča popraviti.«

»Zdaj pa še nekaj o načinu vadbe v tem letu. Vsak študent je moral ob vpisu v zimski semester izpolniti poseben anketni list, na katerem so bila vprašanja o njegovih športnih zanimanjih in športni »preteklosti«. Poleg tega so bila dodana navodila, kako se lahko prijavijo za redno vadbo. Pri organizaciji vadbe smo letos uvedli dve novosti. Vadba bo za vse prijavljene obvezna, prijavitelci pa bodo lahko izbirali med naslednjimi panogami: atletika, košarka, odbojka, vaje na orodju in splošna vadba.«

»Za tak način smo se odločili na podlagi lanskih izkušenj. Obiskovalci bodo stimulirani s tem, da bodo imeli prednost pri smučarskih in plavalnih tečajih, ki jih nameravamo letos spet prirediti. Seveda bo vsa vadba organizirana po posameznih fakultetah in prilagojena urnikom predavanj. Vsem ne bomo mogli najbolj ustreči, vendar bi ob pomoči fakultetnih komisij in uprav lahko dosegli ugodnejše rešitve.«

»Novi sistem razdelitve po panogah nosi v sebi nove probleme. Dogajalo se bo, da bodo gorečnejši košarkarji izpodirali v že tako skromnih prostorih one, ki so igre manj večji, vendar jo radi igrajo. Tako bomo spet izgubili pav tiste študente, za katere nam v največji meri gre.«

Pozanimali smo se še za usodo študentk.

»Za njih bomo skušali urediti skupno vadbo, seveda, če bo prijav vsaj za eno skupino.«

Naš razgovor je bil s tem pri kraju. Spoznali smo, kaj nam pripravljajo univerzitetni in fakultetni telesno-vzgojni »forumi«.

—:—

Zdaj pa še nekaj navodil vam, mladi kolegi!

Vi ste tisti, katerim je obvezna telesna vadba predvsem namenjena. Iz srednje šole ste vajeni rednega pouka telesne vzgoje. Urnik vadbe bo prirejen urniku predavanj, torej ne boste imeli težav pri študiju.

V primeru, da vadba ne bo tako potekala kot bi upravičeno želeli, je na vas samih, da preko svojih predstavnikov v komisiji za izvenarmadno in telesno vzgojo (in tudi predstavnikov v fakultetnem svetu) izrazite in uveljavite svoje želje.

PRAGA 1962

Miro Cerar, neprekosljivi mojster v vajah na orodju, je napisal za naš list svoje vtise s svetovnega prvenstva v Pragi. (Slika je na prvenstvu posnel J. Dermelj.)

publik. Seveda smo ga takoj pobarali, odkod njemu ljubljansčina. Povedal nam je takole: »Študiral sem gimnazijo v Ljubljani in sicer na klasični in velikokrat smo jo mahnil gori na Rožnik do Cankarjevega divališča in tudi marsikak kozarček popili. Tudi Cankarja se še spominim.« Seveda ga je zanimalo, ali gimnazija še stoji in kako je sedaj v Ljubljani. »Rad pridem k vam na počitnice, posebno na Jadran, najlepše morje, kar jih poznam.« Moram reči, da smo se izvrstno razumeli. Odpeljali so nas iz kolodvora v internat »5. kvetna«, kjer smo stanovali. To je nekak študentski kolegij in v njem lahko sreča študente vseh narodnosti, zlasti z Vzhoda in iz Afrike. V tej veliki zgradbi z več stopnišči je neprestan promet in človek se hitro zmoti pa zavije v napačno smer, previsoko ali prenizko. Na srečo so bila vrata sob oštevilčena in tudi namestitili smo se vsi v enem hodniku. Ko smo prišli v kolegij, je bila ura dvanajst.

30. junija opoldne smo torej prvič sedli za mizo, na kateri je stala jugoslovanska zastava. V sobi, ki nam je bila dodeljena, so bile še tri mize z zastavami Bolgarije, Turčije in Kanade. Kar s tremo smo prijeli za žlice in pojedli »politvku«, zraven pa drobili črn kruh, tenak in trd s kislim priokusom. Ze pri kosilu so nas seznanili s programom treninga in tekem, ki ga je vsaka delegacija dobila od organizatorja. Tako smo se fantje še isti dan popoldne odpravili na trening. Trenirali smo samo na treh orodjih v družbi s Kitajci, Bolgari, Vzh. Nemci, Svcarji in Zah. Nemci. Trening je bil omejen, za vsako orodje pol ure, tako kot je bilo predvideno za tekmovanje. Bili smo še utrujeni od vožnje in težko smo se znašli na velikem odru, opazovani od ljudi, ki so z vseh strani obkrožali areno. Ko je minila ura in pol, smo morali zapustiti oder in orodja ter prepustiti mesto drugim, ki so bili na sporedu za nami...«

V nedeljo 1. julija so dopoldne trenirala naša dekleta. V skupini z Rusinjami, Kanadčankami, Francozinjami, Izraelkami, Bolgarkami so se počutila kar nekam težko, saj je bilo res hudo delati istočasno z največjimi favoriti in to že tedaj v polni dvorani. Gledal sem ta trening in se čudil velikemu znanju in težkim elementom.

2. in 3. julij sta bila dneva treningov. Menjavali so se po ves dan fantje in dekleta, nekateri v tekmovalni dvorani, drugi v Tyrševem domu, kjer je prav tako bila sijajno opremljena telovadnica. Orodja so bila brezhibna tako v tekmovalni dvorani kot v vseh drugih.

(Se nadaljuje)

V Šahovskem domu v Ljubljani te dni tečejo poslednja kola šahovskega prvenstva Slovenije. Na njem sodelujeta tudi dva študenta: Ankerst in Fajfar. Poklical sem ju kar od partije, da bi mi povedala kaj o sebi.

Marjan Ankerst je za razliko od svojega kolega živahen fant, pri katerem v pogovoru ne najdeš niti sence sledu tiste ostrine, s katero se postavlja na šahovskem bojišču. Ta brezkompromisni borec in odlični poznavalec sodobne šahovske teorije je začel svojo šahovsko pot leta 1956 na mladinskem prvenstvu Ljubljane. — Od takrat redno beleži uspehe enega za drugim. Naj navedem tu samo nekatere najpomembnejše. Na mladinskih prvenstvih Slovenije je sodeloval v letih 1958, 1959, 1961 in redno dosegal visoke uvrstitve; na zadnjem je zasedel celo prvo mesto. Na državnih mladinskih prvenstvih je sodeloval dvakrat, in sicer v Prištini leta 1960, kjer je zasedel 8. do 11. mesto, in leta 1961 v Varaždinu, kjer se je uvrstil na 4. do 6. mesto. Na članskem slovenskem prvenstvu je igral že lani, zasedel 2. do 4. mesto in dosegel titulo mojstrskega kandidata. Letos je igral tudi na meddržavnem dvoboju Jugoslavija : ZSSR in dosegel neodločen rezultat 3:3.

Sicer pa je Marjan študent ekonomske fakultete (tudi on se bo letos vpisal v II. letnik) in ko sem ga vprašal, kako misli za naprej, sem tudi od njega dobil značilen odgovor: Predvsem končati fakulteto, šah pa le kot stranska dejavnost, le v prostem času...

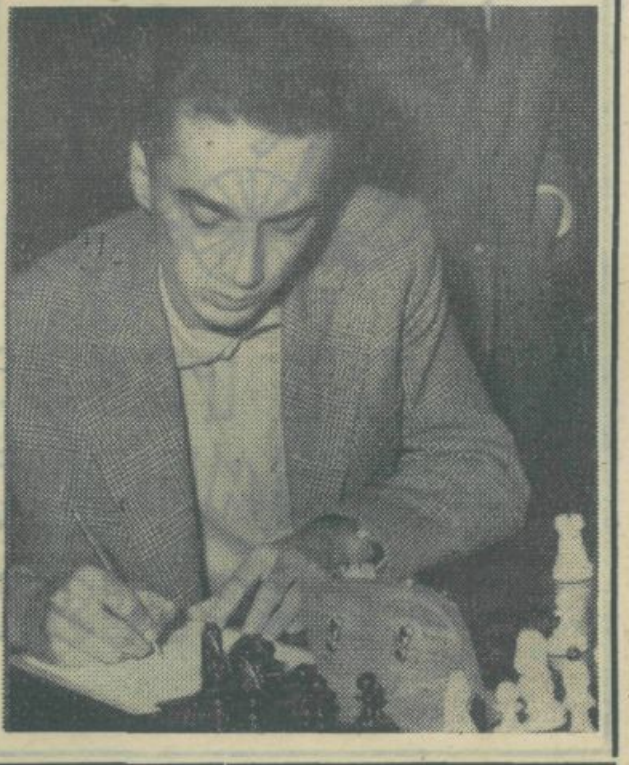
Marjan si je letos praktično že zagotovil prvo mesto v Sloveniji in mislim, da se ne bom prenačil, če mu že kar zdaj vnaprejštem čestitam za ta uspeh. Na turnirju je do sedaj sedemkrat zmagal in pri tem porazil vrsto najboljših slovenskih igralcev, kot so Longer, Grosek, inž. Gabrovšek, Malešič. Zmaga na tem turnirju pa je zanj še toliko bolj pomembna, ker mu zagotavlja udeležbo na državnem prvenstvu.

Peter Fajfar je skromen, droben fant črnih, rahlo skodranih las. Letos se bo vpisal v drugi letnik gradbene fakultete. Ko sem ga povprašal o njegovih dosedanjih uspehih, kar ni hotel z besedo na dan. Počasi pa se mi je le posrečilo, da sem izvelkel iz njega nekatere skromne podatke, ki naj vsaj približno orišejo njegovo dosedanjo šahovsko pot. Šah je začel resneje igrati leta 1954. Na mladinskih slovenskih prvenstvih je sodeloval v letih 1958 in 1959, prvo kategorijo pa je dosegel na filter-turnirju leta 1960 v Novem mestu. Ko sem ga vprašal, kakšni so njegovi nadaljnji cilji, mi je odgovoril: Končati fakulteto in se posvetiti poklicu. Šah pa le kot konjiček, za zabavo...

Peter je za vsakega igralca na slovenskem prvenstvu resen nasprotnik. Do sedaj se je dvakrat vpisal na listo zmagovalcev, pri čemer je zlasti pomembna njegova zmaga proti Grosku, staremu rutiniranemu igralcu in nemu od pretendentov za prvo mesto.

In kakšna je bila partija med Petrom in Marjanom? Ostra, brezkompromisna in na koncu — remi!

Ingo Paš

Blizal se je 29. junij, dan odhoda na svetovno prvenstvo v Prago. Tekmovalci in tekmovalke so odšli s skupnih treningov na domove, da se pripravijo za pot. Bil je petek, 29. junija, ko je zjutraj ob 8. uri vlak odpeljal proti Beogradu. Iz Ljubljane smo potovali štirje tekmovalci: Cerar, Srot, Pogačnikova in Prusnikova. V Beogradu pa so se nam pridružili še ostali. Na postaji nas je pričakala kopica radovednežev, staršev in športnih delavcev, skratka vseh, ki se zanimajo za telovadbo. Bilo je tudi mnogo reporterjev s fotoaparati, ki so se tudi želeli posloviti od nas. Vsi so nam želeli srečno pot in roke je točil od rok šele vlak, ki je odpeljal proti Budimpešti. Vožnja je potekala mirno in če ne bi bilo meje, ne bi niti vedeli, kdaj smo prišli na madžarsko stepto, ki je prav tako neizmerno ravna kot naš Srem in Banat. Madžarska je minila hitro in ko so se pojavili češki cariniki, sem spet občutil vsa teža odgovornosti, ki mi je drnila, da bi se počutil kot turist. Češka se mi ni zdela preveč spremenjena, opazujoč jo skozi okno vlaka. Bil sem namreč na Češkem pred 5 leti in sem si že takrat ogledal Prago in nekaj drugih čeških mest. Mislil sem si, le kaj mi bo prinesla Češka! Ali bom uspel tu tako, kot pred leti, ko sem kot 17-leten fant tekmoval in prinesel Jugoslaviji svojo prvo mednarodno zmago.

V Pragi smo stopili na kolodvor, ki ga je dim vlakov že povsem prebarval in se mu že pozna visoka starost. Sprejeli so nas pristržno nekateri stari prijatelji, ki so že bili pri nas in pa naš vodnik in tolmač »pan Zdenkov«, kot smo mu kasneje pravili. In prav ta naš voditelj je bil ena izmed posebnosti, ki sem jih spoznal v Pragi. Govoril je slovensko, da ne rečem ljubljansko, in pa seveda srbsko, kajti naša delegacija je bila doma pretežno iz drugih re-

JOAHIM:

DRUGO

OD KRATJE AMERIKE

O Kolumbu so že veliko pisali. Koliko smo brali o njegovi veliki avanturi, o tem, kako so ga sprejemali na dvorih, skratka o tem, kako je odkril novo zemljino, vzela kuhano jajce, ga trdo postavil na mizo in z odločnim glasom rekel: »To je Kolumbovo jajce.«

Nihče pa ne ve, kaj se je zgodilo s Kolumbom kasneje. Veliko verzij je, ne kateri pripovedujejo, da si je zaslužil lepo starost, toda vse to so prazne besede. Le malokaterim je znano, da je Kolumb ob prihodu v Evropo kmalu obubožal. Nekaj časa je še živel na kredit, potem pa mu ni ostalo nič drugega, kot da je oprtal popotno torbo, iz bezgovnega grma spullil palico, si prižgal viržinko (kupil si jo je v indijanski trafiki) in se odpravil po svetu.

Prepotoval je že lep kos sveta in se preživljal na vse načine. Pravil je o novi zemlji, ki jo je odkril in ljudje so mu dajali po groš za kruh in sol. Ko je potoval skozi Galijo, ga je nekaj časa preživljala lepa Konstanca, ki je bila velika papeževa prijateljica. Toda prijateljstvo med Kolumbom in Konstanco je prekinil papež, ki je zanj zvedel. Odmeril je Kolumbu petindvajset udarcev po nespodobnem delu telesa in celo ubil bi ga, če se ne bi Kolumb znašel in dal svetemu očetu nekaj posebnih trav, ki so zopet utrdile papežev prijateljstvo do Konstanca.

In odpravil se je naprej. Vse bolj razcapan je bil in sandale so razpadle. Bezgovna palica, s katero si je pomagal po kamenju in slabih poteh, se je že drugič prelomila.

Nekega dne je zagledal pred seboj pokrajino in bila mu je zelo všeč. Sklenil je, da se bo v njej nastanil in zaslužno umri, saj je bil vendar Kolumb. V največjem mestu pokrajine si je najel podstrešno sobico in začel pisati spomine.

Trikrat se je leto obrnilo na glavo in potem je Kolumb trikrat zavzdihnil, pogledal na tri debele svežnje spominov pred seboj in sklenil poiskati društvo pisunov, kamor bi predložil svoje delo.

Pred društveno pisarno je stal vojščak s helebardo in sunljivo pogledal Kolumbu v obraz. Pogled mu je zdrnil po obleki in sandalih, če o njih lahko sploh govorimo.

»Kam pa kam?«, ga je pobaral. »V društveno pisarno, naj mi bo poteženov«, je ponižno rekel Kolumb in se hotel splaziti mimo širokih stražarjevih ramen. »Izkaznico, prosim«, je nič kaj prijazno počkečal Kolumba s helebardo. »Kakšno, mi bodi poteženo«, odvrne Kolumb. »Izjavo, da pišete v svojih spisih delalec in ne delavec.«

Kolumbu se je stožilo in odšel je. Tri mesece je popravil svoje spise in napisal izjavo, da bo odslej pisal samo »delalec«. Črko »l« je napisal celo na mestih, kjer jo pravzaprav ne bi bilo treba, kot npr: ni pisal »pravzaprava«, ampak »prazaprava«. Potem se je znova vrnil v hodnik in ko se je izkazal z izjavo in stražarju še posebej zatrdil, da govori resnico in samo resnico, je smel vstopiti.

»Bodi mi potoženo, da sem tri leta pisal spomine, pa me je ono stražarsko zmene napodilo, nakar sem moral tri mesece popravljati svoje delo«, je izjavil človeku, ki je sedel za mizo in rezljal iz kosa lesa črke za tisk svoje knjige.

»No, nič takega. Moramo se zavarovati. Lahko bi se našel kdo, ki bi prinesel k nam kaj novega, mi pa smo proti vsemu novemu. Mi smo za staro in tradicionalno, stokrat preizkušeno.«

Kolumb je kimal in kimal in končno pomolil svoje tri svežnje spominov.

»Tole sem pisal«, je pomolil človeku za hrastovo mozo.

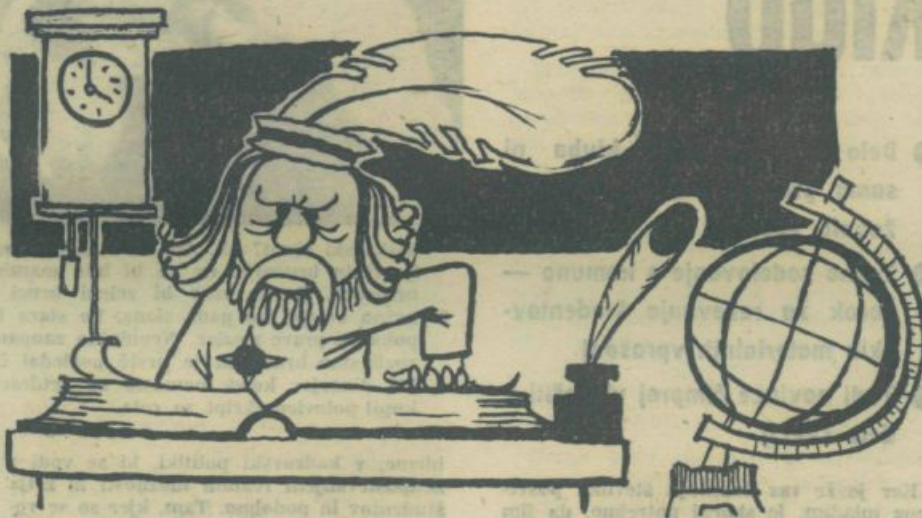
»Mmmm, zanimivo, ampak mi smo za staro in ne odkupujemo novih spisov. Bog oče z vami.«

Kolumbu se je zavrtelo. In že je pomislil, da mu je umreti. Pa je zbral zadnje

groše, prodal plašček in odšel v pivnico. Tam je zatekel mladega šolarja in mu potožil o vsem, kar se mu je zgodilo.

Šolar je na dušek izpraznil šest vrčkov ōla in premišljeno dejal:

In Kolumb je storil tako. Napisal je dve vrstici, jih obesil na planke in bil sprejet v društvo. Okoli vratu so mu obesili svetinjico z zaporedno številko 557 in postal je poklicni pisun. Še sedemindvajset

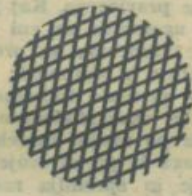
»Ne delaš prav, Kolumb. Najprej je treba priti v društvo. Tja pa sprejemajo samo tiste, ki čim manj napišejo. Svetujemo ti: vzemi list pargamenta, lepo ga popiši in ga obesi na kakšne planke, najraje na fiste pri društvu. In sprejeli te bodo. Potem boš lahko objavljali svoje spomine kolikor časa boš hotel in kolikor časa boš živel.«

let je nemoteno objavljati svoje spomine. Nekatere je tiskal tudi po trikrat, saj so vse publikacije društva ostajale na polih ali pa so jih zložili za planke. Prevara ni nihče odkril, saj društvenih publikacij ni bral nihče. Potem je Kolumb zadovoljen sklenil, da bo umrl. In njegove zadnje besede so bile:

»Tu sem odkril Ameriko.«

PRVO

JESENSKO PISMO

Pred kratkim me je zgrabila zbirateljska strast. Moram reči, da je prav posebne sorte. Doslej sem z večjim ali manjšim uspehom zbiral žebije, znamke, metulje, knjige (s posebnimi oznakami javnih knjižnic), bučike, brucike, žepne robce in robčke vseh barv in velikosti, star denar... Vse do teh dni, ko sem prišel na idejo zbiranja pisem. To vam je nekaj, prijatelji. Povem vam, da sem se povsem predal novi strasti. Ponoči se mi sanja o pisemih. Povsod pisma. Sanjam lepo pokrajino, pa se nenadoma spremeni v pismo.

Kako prijetno me stresa. Skušam si zapomniti naslov in pošiljatelja, vrsto kuverte in znamke, obrabljenost kuverte in znamke, značilnost pisave in tako naprej. Zjutraj se prebudim ves omamljen, skodelica kave se mi zdi poštni nabiralnik... Torej: začel sem zbirati pisma. Najprej sem jo mahnil na fakulteto. Tam je precej zbiratelj narodnega blaga. Povedali so mi, da bi bila še najbolj godna za zbiranje Florijanova pisma; za katerim pa se je pred kratkim — žal izgubila vsaka sled. Govorijo sicer, da so ga videli, ko je hodil okoli mestnega mizarja in mu kazal načrt skrinjice posebne vrste, določenih dimenzij, »svetomaslene boje«. Za zbirko njegovih pisem bi, bogami, porabil tudi dva semestra, saj je bil zaslužen pisatelj in spisovatelj, pisal bralec z l in bravec z v, kakor so pač izhajali članki v Delu, toda izginil je. Jaz pa sem se odločil, da začnem z zbiranjem pisem takoj, pa četudi pri tem porabim ves svoj čas, zgubim štipendijo, reskiram stanovanje v Studentskem naselju in še kaj. In sklenil sem, da bom pisma po manirne rodoljubnih alpskofolklorizirajočih neopozitivistov predajal v roke javnosti. V roke mi je do sedaj prišlo le eno in še to je koncept. Našel sem ga v košu na naši fakulteti, pa kaj zato. Za začetek zbirke je dobro. Pismo sem kronološko uredil. Kaj vse sem pri tem upošteval, ne bom pravil. Lahko povem samo

to, da npr. prestopno leto ne spremeni stvarne, kronološke ureditve pisma. Sploh pa, naj mi bo potoženo, prestopna leta me motijo. Rušijo sistem dela. Treba jih bo prepovedati. Pismo tokrat nisem komentiral. Komentarje k temu pismu bom izdal v posebni trilogiji, ki pa iz tehničnih razlogov...

Dragi prijatelji,

Lepe pozdrave iz študirajoče Ljubljane, ljubljanske univerze, protektorata in rektorata. Pred dnevi sem prispel v Ljubljano in se naselil v študentskem domu. Študentski dom je ustanova, kjer stanujejo študentje. Tu samo študiramo. Dovolj nekaj časa ne bom mogel priti, ker imam kot študent prvega letnika velike študijske obveznosti, nekaj diplom, dve disertaciji in preizkusni izpit.

Najprej moram napisati nekaj o naši fakulteti. Ko prideš sem, se moraš najprej vpisati. Jaz sem vprašal starejšega gospoda, kam naj grem, da se bom lahko vpisal in dal svojo pristopno izjavo, da sem za univerzo. Ta gospod, ki so mu pravili »stara bajta«, me je lepo popeljal po hodniku in mi pokazal na neka vrata: »Tukaj naprej, prosim lepo«. Stresel sem se, si popravil kravato in si nadel abiturientski izraz. Potrkal sem in ker se ni nihče oglasil, sem vstopil. Znašel sem se v fakultetni toaleti.

Fakulteta je razdeljena na več oddelkov. To so najrazličnejša področja človekovih razmišljanj. Nad vsemi oddelki in univerzo pa bedi protektorat in rektorat. Sklenil sem, da bom v najkrajšem času stopil do tovariša protektorja, ker pravi, da študentom z veseljem pomaga. Jaz pa, kot veste, sem bil vedno za protekcijo.

Pred kratkim sem se vprašal: »Ali do trideset jurčkov, ki jih dobim od doma, zadostovalo za moje študiranje?« Začel sem razmišljati o tem in onem in na lepem mi je padla v glavo besedica, ki me kar ni hotela zapustiti. Razmišljal sem še o tem toliko časa, da sem v glavi sestavil določen načrt. Pismo, če hočete. Glasilo se je takole:

Dragi tovariši, sporočam vam, da sem kot bodoči kader družbene fakultete v svesti svojih državljskih dolžnosti pripravljen sprejeti večletno štipendijo, ker je moja stro-

ka univerzitetna. Organiziral in pokvalificiral sem se na filozofski fakulteti. Tovariši, pripravljen sem sprejeti štipendijo od vas in za našo vas, smrt fašizmu, svoboda narodu!

Toda zgodilo se je povsem drugače. Pisma nisem odposlal, ker kadar grem pred pošto, pozabim na pošto (Tam je tako lepo stati; vedno stojim tam. Tuji to so di v moj študij).

Obiskal me je očka, prihitel je s svojim novim vozičkom in mi povedal, da sem dobil štipendijo. Kar tako, brez prošenj, sem pomislil.

»No, fant moj, kaj je tu še treba razlagati. Štipendija je štipendija. Lepega denarja se ne boš branil, saj si vendar moj sinko. Kar vzemi jo, boš imel za cigarete, tistih trinajst jurčkov...«

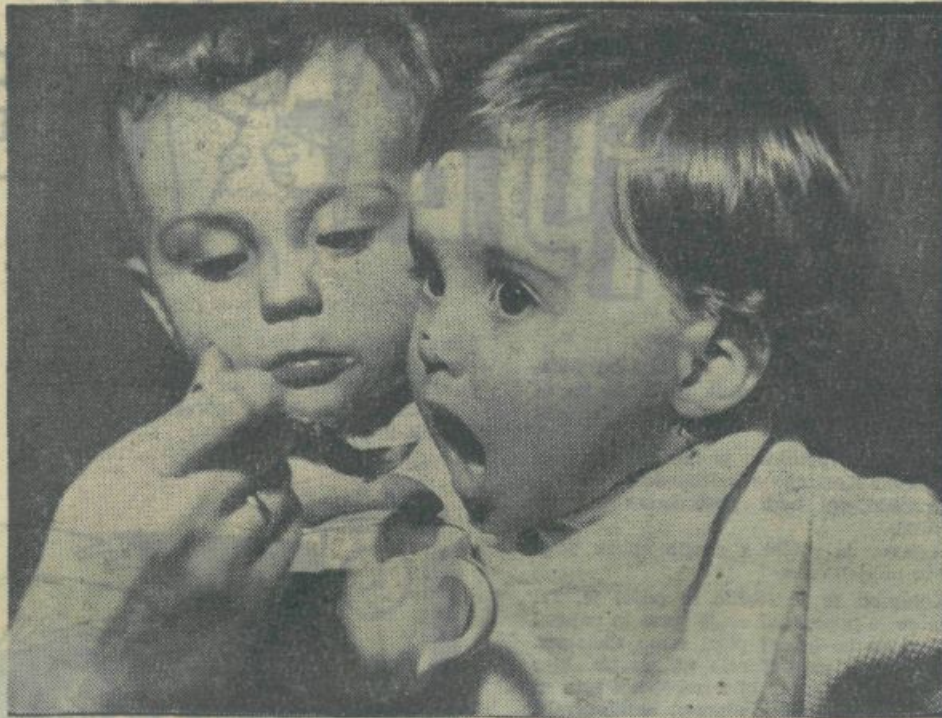
Tako je to. Drugače pa, sedaj sem kader. Vesel sem, ker sem kader.«

S tem se je pismo zaključilo. Vzel sem ga, ga lepo zložil, zaznamaval uro in minuto najdbe, oštevilčil z zaporedno številko ena in ga dal v svojo mapo.

Poznaš svoj klub

Tiskarski škrt? Ah, ne! Na naši sliki so res otroci, so pa tako neboljeni kot naši bruci in bruculje. Če ne bi bilo mamice, ki potrpežljivo zajema, bi bil otročiček nemočen. Ravno tako bi zeleni bruci brez modrosti starih bajt pozebli kakor nežno cvetje, ko pade slana. Le stara bajta daje dober nasvet, le stara bajta zna pokazati prave stezice. Neomajno zaupanje je poplačano s stoterimi obrestmi. Spoznali smo bruca, ki je prvič pogledal čez vaški plot. Ta je na univerzi kupil za 500 dinarjev kolek namesto za petdeset, potrkal na vsaka vrata, tudi na WC in kupil polovico skript za cela.

- Delo pokrajinskega kluba ni samo prirejanje zabav in družabnih večerov
- Tesno sodelovanje s komuno — porok za reševanje študentskih materialnih vprašanj
- Tudi novince čimprej vključiti v delo sekcij

Ker je že vsa današnja številka posvečena mladim, je skoraj potrebno, da jim povemo, kaj vse imamo in kam se lahko vključijo, kje lahko delujejo in koliko naj pričakujejo od svoje organizacije.

Naj spregovorimo danes o pokrajinskih klubih, ki so sicer srednješolcem več ali manj poznani. Več ali manj pravim zato, ker je od pokrajinskega kluba odvisno, koliko so seznanjeni z njegovim delom in koliko je klub znal navezati stike s svojo domačo pokrajino, s svojim okrajem in komuno ter z vsemi inštitucijami, organizacijami, ki so v njej. Na univerzitetnem odboru je registriranih več kot dvajset pokrajinskih klubov, od katerih pa polovica spi spanje pravičnega. Kaj je temu vzrok, ni težko ugotoviti: na eni strani majhno zanimanje študentov za problematiko domačega kraja in skupnosti, ali jasneje povedano — premalo ljubezni in čuta dolžnosti, da je vsak študent-intelektualec poklican, da po svojih močeh in sposobnostih pomaga in preko svoje sekcije v klub svetuje in spremlja razvoj svoje občine. Na drugi strani pa opažamo zelo čudne odnose odgovornih občinskih organov do pokrajinskih klubov. Ta odnos se kaže v nerazumevanju za študentske pro-

bleme, v kadrovske politiki, ki se vodi z neupoštevanjem realnih možnosti in želja študentov in podobno. Tam, kjer so se vodilni zbalji za svoje pozicije, ni sodelovanja s študenti.

Pa ne pojdemo predaleč! Danes več o delu klubov! Pokrajinski klub je organska celota, ki povezuje vse študente določenega območja. Nosi svoje ime in ima svoje organe. Ti se volijo na skupščini, ki je kmalu na začetku šolskega leta... Klubi prireajo skupne sestanke, družabne večere, proslave in memoriale ob pomembnih dneh ali ob spominu važnejših osebnosti — zgodovinskih ali umetniških — iz krajev, kjer so se kot rojaki rodili, živeli in delovali. Dosedanja praksa je utrdila na novo vzniklo manifestacijo študentov: partizanske pohode, ki so do sedaj vnesli mnogo svežine in živahnosti v delo pokrajinskih klubov. Ti pohodi, združeni s kulturnozabavnimi prireditvami po vaseh, kjer je kultura dejavnost skoraj zamrla in kjer ljudje — željni prireditve — več ali manj odrezani od sveta, pa ne pomenijo edine uspešne oblike dela. Ne moremo prezreti važnosti sodelovanja med študenti in študentorji ter občinskimi ljudskimi odbori, naše sodelovanje študentov z mladinsko organizacijo.

Pogosta sestajanja obojih so rodila lepe sadove. Študentorji so povedali svoje želje in študenti so vplivali na kadrovske politike v občini in celo v okraju. Navidez dolgočasno delo v občinski sekciji izgubi ob tej obliki sodelovanja in angažiranja večjega števila študentov, tudi takih, ki ne prejemajo štipendije, svojo enoličnost in v končni inštanci koristi le študentom. Vprašanje štipendij in povišanja štipendij se je pogostokrat rešilo le ob takem tesnem sodelovanju obeh prizadetih: občine oz. študentorja in študenta preko njegove sekcije pokrajinskega kluba.

Marsikateri študent se z veseljem spominja zabavnih prireditev, ki jih je organiziral njegov klub sam ali pa s sodelovanjem kakšnega drugega kluba. Spoznavni večer prijateljstva, emisije dobre volje brez kakšnih lokalpatriotičnih tendenc, domače vzušje in prijetna zabava v domačem stilu med samimi znanci je res nekaj enkratnega, nepozabno doživljeno.

Laško bi naštevali še vrsto oblik sodelovanja in dela pokrajinskih klubov. Pa bodi za danes zadosti! Starejši študentje gotovo poznajo to problematiko in jim ni povedano nič novega; novincem pa naj bo osnovna orientacija in napotilo za vključitev v pokrajinske klube, ki so v svojem desetletnem obstoju že postali veren odraz študentskega gibanja in življenja ter dela visokošolcev v Ljubljani.

M. T.

Nadaljevanje s prve strani.

potrebna široka družbenopolitična izobrazba, znanje o razvoju, ki nas je privedlo do današnjega stanja, ter o bližnjih in daljnjih smotrih, h katerim težimo. S tem pa ne mislim le na teoretično znanje o družbeni problematiki, ampak na vključevanje v živo praktično družbeno delo. Tudi najboljši strokovnjak bo v določenem smislu okrnjen, če ne bo poznal širše družbene problematike, tendenc družbenega razvoja in če ne bo čutil potrebe, da bi sam sodeloval v reševanju družbene problematike. Študentska organizacija s svojo vsestransko in pestro dejavnostjo je brez dvoma faktor, ki pomaga svojim članom, da se tudi po tej važni plati izpopolnjujejo in razvijajo.

Trdno sem prepričan, da bo le tak strokovno solidno izobražen, kulturno in družbenopolitično široko razgledan človek lahko opravljal naloge izobraženca tako, kakor od njega pričakujemo naša družba, predvsem pa, da zaradi večje izobrazbe, ki si jo je pridobil, ne bo zahteval od nje posebnih pravic, ampak se bo zavedal, da mu več znanja nalaga do družbe le večje dolžnosti in večjo odgovornost.

Če bodo naše mlade tovarišice in tovariši skušali uravnati svoje življenje in delo tudi v smislu, ki sem ga tu bežno nakazal, bo to gotovo močno pripomoglo k temu, da bo skupnost učiteljev in študentov, naša sodobna universitas litterarum, nadalje rasla in se izpopolnjevala, tesno povezana z našo družbo in njenimi potrebami, zaradi katerih je nastala in ki naj jih s svojim delom skuša zadovoljevati.

V tem duhu želim ponovno vsem, ki letos prvič stopajo na našo univerzo, mnogo uspehov in sreče v njihovem življenju in pri njihovem delu!

Od Maribora

BEOGRAD: Kulturnoumetniško društvo »Branko Krstanović« je tudi med počitnicami pokazalo veliko aktivnost, saj so njegove sekcije dosegle kar lepe uspehe. Tako je folklorna sekcija gostovala po severnem in srednjem Primorju, za zaključek pa so folkloristi nastopili v Sarajevu. Razsodišče jim je dodelilo višje ocene kot profesionalnima ansambloma »Kolo« in »Tanec«.

Pevski zbor je priredil več koncertov v domovini. Zbor je nastopil tudi na zaključku PEA s kantato, ki jo je za to priliko skomponiral Krešimir Baranovič. Čez nekaj dni bodo odpotovali v Italijo, kjer bodo peli v Torinu in Rimu.

ZAGREB: Pred dnevi se je vključilo na strelišču Doktorščina v Zagrebu državno študentsko prvenstvo v streljanju. Sodelovalo je več kot 400 strelcev. To tekmovanje je bilo sedemnajsto po vrsti.

SALVATORE MORALE, zmagovalec v teku na 400 m ovire na PEA in svetovni rekord v tej disciplini, študent petega letnika elektrotehnike, je za študentsko glasilo povedal, da je v Italiji atletika obvezen predmet na visokih šolah. Izjavil je, da je važnejše postati inženir kot pa svetovni rekord.

MARIBOR: Svet združenja mariborskih visokošolskih zavodov je letos formiral sklad za izgradnjo študentskih domov in stanovanj. Tako bodo študenti v Mariboru že letos dobili svoje prostore v prenovljenih prostorih doma srednje kmetijske šole ter nekaj ležišč v vajeniškem domu v Štrosmajerjevi ulici.

BEOGRAD: V okviru prireditev, ki so jih beograjski študentje organizirali za sprejem brucev, je v središču pozornosti nogometna tekma bruci: prvotligaši. Tekma, ki bo na stadionu JLA 18. oktobra, je vzbudila veliko zanimanje, saj bodo za prvotligaše igrali stare bajte kot Šoškič, Čebinač, Sekularac, Banovič in drugi.

VARAŽDIN: Odprli so dve novi višji šoli: višjo tehnično šolo in višjo ekonomsko šolo. Studentje, ki niso iz Varaždina, bodo morali plačevati šolnino — za vsak semester 12.000 dinarjev.

LJUBLJANA: Četrtega novembra bo odpotoval v Egipt KUD Akademik iz Ljubljane. Njegove sekcije: oktet, zbor Vinko Vodopice, folkloristi ter zabavni orkester Ad hoc bodo nastopili v nekaterih egiptovskih mestih ter v prestolnici. Nastopi Akademika spadajo v sklop sporazuma o kulturni izmenjavi med Egiptom in Jugoslavijo. Podrobneje o tem bomo poročali v naslednjih številkah našega lista.

do Skoplja

Tribuna - glasilo Zveze študentov - Izdaja Univerzitetni odbor ZSJ - Ureja uredniški odbor - Odgovorni urednik Jože Sušmelj; glavni urednik Niko Tičar - Uredništvo in uprava, Tribuna Poljanska 6/II, telefon 30-123 - tekoči račun 600-14/3-567 - Letna naročnina 400 dinarjev, posamezni izvod 20 din - Rokopisov in fotografij ne vračamo - Tisk: CP Delo, Ljubljana Tomšičeva 1, tel. 23-322

tribuna

ILEGALEC

- Aktualno (nerešeno) vprašanje, ki se pojavlja vsako leto znova
- Ali prijavna in odjavna služba ne velja tudi za študente?
- Koliko prekrškov vsako noč
- Ilegalno prenočevanje — vir pogostih tatvin

Na začetku vsakega šolskega leta je opaziti močan priliv študentov v Ljubljano. Med njimi je tudi precej turistov, ki so si prišli ogledati teren, češ, če se mi bo dalo, bom ostal, če ne pa se vrnem. Pogostokrat mnogi niti nimajo denarja, da bi se redno prehranjevali, kaj šele, da bi si plačali stanovanje. Ker v čakalnici na železniški postaji ne morejo vsako noč prespati, navalijo na študentske domove. Pri tem sta najbolj ogrožena Akademski kolegij in Naselje. Ilegalci si najdejo pogosto tudi kolege med stanovalci in ti jim priskrbe posteljo. Ta postelja pa je lahko tudi last nekoga, ki ne bi bil zadovoljen, da bi v njegovih rjuhah kdorsibodi spal.

Zgodilo se je v Kolegiju: V sobi 214 je šest noči zaporedoma spal nekdo, ki ni imel svoje posteljnine. Prišel je od daleč brez vsakršne prtljage. Celo toaletnih potrebščin ni imel (s sabo!). Omnia mea mecum porto: ponošen suknjič, srajca, čevlji, hlače. Vseh šest dni ga ni nihče od stanovalcev pobaral po imenu, niti se

ni nihče zanimal, če je prijavljen v upravi...

Zgodilo se je v Naselju: Znanec mi je povedal, da lahko v Naselju prenočim kadarkoli, ne da bi se mi bilo treba prijaviti dežurnemu vratarju. Samo majhen trik z domskimi izkaznicami in že lahko v miru počivam. Kontrole študentskega sveta so tako redke kot štiriperesna deteljica v travi.

Dogaja se v Beogradu: V študentskih domovih nimajo nobenega pregleda nad tem, kdo spi kot prijavljen in kdo je ilegalcelec. V domove se zatekajo kriminalci in ljudje sumljivih kvalitiet. Menda skupno prenočevanje zaljubljenih ni nobena redkost.

Nihče ne pomisli, kakšno škodo delamo sami sebi. Na eni strani oviramo organe Ljudske milice s tem, da nimajo pregleda, kjer se ljudje potikajo, po drugi strani pa pljuvamo v lastno skledo, ker dajemo potuho in priliko tistim, ki preredi kaj izmaknejo. Res je, da so temu v veliki meri krivi stanovalci sami, res pa je, da je k takemu stanju v ljubljanskih omenjenih domovih pripomogla nedelavnost študentskega sveta oziroma njegove komisije. V Kolegiju so že ob koncu lanskega leta in ob začetku letošnjega šolskega leta začeli s široko akcijo: V boj proti tatvinam in ilegalcem! Nič več se ne izrekajo »simbolične kazni« — za prenočevanje ilegalcev je kazen samo ena: izključitev iz zavoda. Ilegalci se predajo Ljudski milici. Le tako bomo prišli na zeleno vejo...

PP-17